

অসম সাহিত্য সভা

অষ্টচত্বাৰিংশ অধিবেশন

সৰ্বানন্দ নগৰ

তিনিচুকীয়া (অসম)

মে ৮, ৯ আৰু ১০, ১৯৮১

সভাপতিৰ অভিভাষণ

সভাপতি-

শ্রীসীতামাধ ব্ৰহ্মচৌধুৰী

অসম সাহিত্য সভা
অষ্টচত্বিংশ অধিবেশন ১৯৮১
তিনিচুকীয়া, অসম
সভাপতিৰ অভিভাষণ।

অভ্যর্থনা সমিতিৰ সভাপতি, অসম সাহিত্য সভাৰ বিদ্যায়ী
সভাপতি, সাহিত্যিক প্ৰতিনিধি সকল আৰু অসমীয়া সাহিত্যানুৰাগী
সুধীবৃন্দ,

সৰ্ব্বপ্ৰথমে মই আপোনালোকক মোৰ অন্তৰৰ শ্ৰদ্ধা জনাইছোঁ।
অসম এখন ঐতিহ্যপূৰ্ণ প্ৰাচীন দেশ, অসমীয়া জাতি এটা মহানজাতি,
অসমীয়া ভাষা এটা অতি উন্নত ভাষা, অসম সাহিত্য সভাও এটা
বৃহৎ অৰাজনৈতিক জাতীয় অনুষ্ঠান। এই মহৎ অনুষ্ঠানৰ সভাপতি
হবৰ যোগ্যতা মোৰ নাই। মই উচ্চ শ্ৰেণীৰ সাহিত্যিক নহওঁ,
অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ অনুৰাগী অতি সামান্য কবি মাত্ৰ।
মোৰ নিজৰ ক্ষুদ্ৰ শক্তিৰে আজীৱন দেশৰ আৰু জাতিৰ সেৱা কৰিবৰ
চেষ্ঠা কৰি আহিছোঁ। মাথোন। কিন্তু তথাপি আপোনালোকে মোক
এই সন্মানিত আসনত বহুৱাইছে। মোৰ অজ্ঞতা আৰু দোষক্ৰটি
আপোনালোকে পদে পদে দেখিবলৈ পাব। আপোনালোকে মোৰ দোষ
ক্ষমা কৰে যেন। এই দায়িত্বপূৰ্ণ কামত সকলো সময়তে আপোনা-
লোকৰ সহযোগীতা কামনা কৰিছোঁ।

প্ৰথমতে আমি ফ'হিয়াই চাব লাগিব অসমীয়া জাতি আৰু
অসমীয়া ভাষাৰ জন্ম কেনেকৈ হবলৈ পালে। প্ৰাক-ঐতিহাসিক
যুগৰ পৰাই অসমত মঙ্গোলীয়, ড্ৰাবিড়, আৰ্য্য গোষ্ঠীৰ মানুহ একেলগে
বাস কৰি আহিছে। বহুযুগ ধৰি একেলগে বাস কৰাৰ ফলত এওঁ
বিলাকৰ ভাৱৰ আদান প্ৰদান হ'ল আৰু কালক্ৰমত এটা মিশ্ৰিত
জাতিত পৰিণত হ'ল আৰু সৃষ্টি হ'ল এটা মিশ্ৰিত ভাষাৰো। প্ৰত্যেক

জনগোষ্ঠীৰে বেলেগ বেলেগ ভাষা আছিল। এই মিশ্ৰিত ভাষাই অসমীয়া ভাষাৰ গুৰি। ইয়াৰ পিছত ১২২৮ খৃষ্টাব্দত আহোম সকল আহি যেতিয়া এই দেশত প্ৰবেশ কৰিলে, তেতিয়া তেওঁলোকে এই দেশত যথেষ্ট প্ৰভুত্ব বিস্তাৰ কৰিলে। আহোম সকল আছিল দূৰ-দৃষ্টিসম্পন্ন। তেওঁলোকে নিজৰ ভাষা ত্যাগ কৰিলে একমাত্ৰ এই কাৰণত যে আহোম ভাষাকে ধৰি থাকিলে চিৰদিনেই তেওঁলোক বিদেশী বুলি পৰিগণিত হৈ থাকি যাব। তেওঁবিলাকে তেতিয়াৰ অসমীয়া ভাষাকে গ্ৰহণ কৰি অসমীয়া ভাষাৰ বিস্তাৰৰ সহায়ক হ'ল। ৰাজশক্তিৰ সহায় পাই অসমীয়া ভাষাৰো যথেষ্ট বিস্তাৰ হ'ল।

মঙ্গোলীয় গোষ্ঠীৰ ভিতৰত বড়ো গোষ্ঠী এটা বিৰাট জনগোষ্ঠী। বড়োসকলে গোটেই অসমতে বিস্তৃতি লাভ কৰিছিল আৰু বিস্তৃতি লাভ কৰিছিল বড়োভাষাও। অসমৰ নগৰ, নদ-নদী, পৰ্বত-পাহাৰ আদিৰ নামেই তাৰ প্ৰমাণ দিয়ে। ছুখৰ বিষয়, তেওঁবিলাকৰ ভাষা কোনোদিনেই লিখিত ভাষাত পৰিণত হোৱা নাছিল। বড়ো সকলৰ ভাষা বিস্তৃতিত পদে পদে বাধা পাইছিল, তাৰ একমাত্ৰ কাৰণ আছিল যে তেওঁবিলাকৰ ভাষা লিখিত নাছিল। তেওঁ বিলাকৰ নিজা কোনো লিপি (Script) আছিল বুলি প্ৰমাণ পোৱা নাযায়। অধিকাংশ বড়োগোষ্ঠীৰ মানুহ অসমীয়া ভাষা আৰু আৰ্য্যগোষ্ঠীৰ লগত চিৰ-কাললৈ মিলি গ'ল। বাকী অংশ যিসকল থাকিল, ভাষাৰ ক্ষেত্ৰত পদে পদে পিছুৱাই আহিব লগা হ'ল।

অসমৰ সকলো জনগোষ্ঠীৰ মাজত অসমীয়া ভাষা আছিল 'সৰ্ব-সাধাৰণ ভাষা' (Lingua Franca)। এইদৰে লাহে লাহে অসমীয়া জাতি আৰু অসমীয়া ভাষাই বিকাশ লাভ কৰিলে আৰু অসমীয়া জাতি এটা বিৰাট জাতিত পৰিণত হোৱাৰ সপোন দেখিলে। আহোম সকলৰ দূৰদৃষ্টিসম্পন্ন কৰ্মধাৰাৰ ফলত এই দেশৰ নাম অসম হ'ল। ভাষাৰ নামো হ'ল অসমীয়া। ইয়াৰ পৰাই দেখা যায়

অসমীয়া জাতি সকলো জনগোষ্ঠীৰে মিশ্ৰিত জাতি। অসমীয়া ভাষা সকলো জনগোষ্ঠীৰে সানমিহলি ভাষা। ইয়াত অসমৰ প্ৰত্যেক জনগোষ্ঠীৰে বিৰাট অৱদান আছে। এইকাৰণে অসমীয়া জাতিৰ পৰা কোনো জনগোষ্ঠীক বেলেগ বুলি ভাবিবৰ কাৰণ নাই।

কিন্তু সকলো জনগোষ্ঠীৰ মানুহ একেবাৰে মিলি গ'লনে? তেওঁ বিলাকে এতিয়াও নিজস্ব ভাষা আৰু সংস্কৃতি বেলেগে ৰক্ষা কৰিবৰ চেষ্টা কৰা নাইনে? এতিয়াও বড়ো, লালুং, মিচিং, কাৰ্বি, ৰাভা ইত্যাদি জনগোষ্ঠী বিলাকে নিজৰ নিজৰ ভাষা আৰু সংস্কৃতি ৰক্ষা কৰিবৰ চেষ্টা কৰি আহিছে। এতিয়া এই বিলাক সমস্যা বাঢ়িব নিদি, বিভেদৰ সৃষ্টি নকৰি এটা সমাধানৰ সূত্ৰ উলিয়াবৰ চেষ্টা কৰিলেহে অসমৰ যথার্থ মঙ্গল সাধন কৰা হব।

জনজাতীয় গোষ্ঠীৰ মানুহ বিলাকে এতিয়া নিজা নিজা ভাষাৰ মাধ্যমত শিক্ষাদানৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ লৈছে। এই বিষয়ত বড়োসমাজ কিছুদূৰ আগবাঢ়িছে। বড়ো ভাষাৰ মাধ্যমত শিক্ষাদান বড়ো অঞ্চল বিলাকত এতিয়া প্ৰাক্ বিশ্ববিদ্যালয় শ্ৰেণী পৰ্য্যন্ত আগবাঢ়িছে। হয়তো দুই এবছৰৰ ভিতৰত স্নাতক মহলালৈকে উঠিব আৰু ক্ৰমাৎ আগবাঢ়ি গৈ থাকিব। কাৰ্বি ভাষাৰ মাধ্যমতো শিক্ষাদান কিছুদূৰ আগবাঢ়িছে। মিচিং ভাষাৰ মাধ্যমত শিক্ষাদানৰ ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে মিচিং নেতাসকলে ভবাগুণা কৰি আছে। এই বিলাক জনজাতীয় ভাষাৰ মাধ্যমত শিক্ষাদান জনজাতীয় মানুহৰ যথার্থ মঙ্গল সাধিবনে? এটা জাতিৰ উন্নতি কৰোঁতে যেনেকৈ শ শ বছৰৰ চেষ্টা লাগে, তেনেকৈ এটা ভাষাৰ উন্নতিৰ ক্ষেত্ৰতো শ শ বছৰৰ চেষ্টাৰ আৱশ্যক। তাৰ উপৰিও এই বিলাক জনজাতিৰ সংখ্যা নিচেই তাকৰীয়া। গতিকে এই বিলাক জনজাতীয় ভাষাৰ সৰ্ব্বাঙ্গীন উন্নতি শ শ বছৰৰ পাছতো সম্ভবপৰ নহয়। এই কাৰণেই ৰাজশক্তি হৈয়ো আহোম সকলে তেওঁলোকৰ নিজস্ব ভাষা

ত্যাগ কৰি অসমীয়া ভাষাকে মাতৃ ভাষা বুলি গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু অসমীয়া ভাষাৰে উন্নতি সাধনৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল।

কিন্তু ভাষা এটা ত্যাগ কৰা ইমানেই সহজ নে? ই এটা ভাবাবেগৰ (Sentiment) কথা। বাধা দিলে আৰু বেছি প্ৰবল হৈ উঠে। অসম চৰকাৰে বড়ো ভাষাৰ প্ৰচলনত নানা ধৰণৰ বাধা সৃষ্টি কৰাৰ ফলত এই ভাষা এতিয়া প্ৰবলভাবে চলিল।

মোৰ মনেৰে বড়ো ভাষাৰ মাধ্যমত শিক্ষাদানৰ ব্যৱস্থা চলিছে, চলি থাকক। নিজা নিজা ভাষা সকলোৱে ভাল পায়। নিজৰ ভাষা ভালপোৱাত বাধা দিয়া কেতিয়াও উচিত নহয়। কিন্তু অসমীয়া ভাষা ৰাজ্যভাষা। ই গোটেই অসমৰে প্ৰচলিত ভাষা। বড়ো ভাষাৰ মাধ্যমত শিক্ষাদানৰ ব্যৱস্থা কৰিলেও অসমীয়া ভাষাৰ শিক্ষাত কোনো বাধা থাকিব নালাগে। অসমীয়া ভাষা হিছাপে শিক্ষাদান বড়ো ভাষাৰ উচ্চমাধ্যমিক বিদ্যালয়বোৰৰ শেষ পৰীক্ষালৈকে অবশ্য পাঠ্য হ'ব লাগে। এনে ব্যৱস্থাই বড়ো সমাজক বিৰাট অসমীয়া জাতিটোৰ লগত ভাবৰ আদান প্ৰদান আৰু মিলি যোৱাৰ বাট সুগম কৰিব।

অসমীয়া ভাষীয়ে বড়ো ভাষা শিকিব নালাগে নেকি? অসমীয়া জাতিৰ বিৰাট অংশ বড়োজাতিৰ পৰাই অহা। অসমৰ বহু নদ-নদী, পাহাৰ পৰ্বত, নগৰ আদিৰ নাম বড়ো ভাষাৰ। বড়ো ভাষা অতি প্ৰাচীন ভাষা। অতীতৰ বুৰঞ্জীৰ বিষয়ে গবেষণা কৰিবলৈ হলে বড়ো ভাষা জনাৰ প্ৰয়োজন আছে। আপোনালোকে বড়ো ভাষা শিকক, অসম, উত্তৰবঙ্গ, নেপাল আদি দেশৰ পৰ্বত পাহাৰ, নদনদী আৰু বহুতো নগৰ আৰু অঞ্চলে আপোনা আপুনি আপোনা-লোকক অতীতৰ কথা ক'ব। অসমীয়া উচ্চ মাধ্যমিক স্কুলবোৰতো বড়ো ভাষাৰ শিক্ষাদান চলিব পাৰে, বিশেষকৈ বড়ো অঞ্চলৰ উচ্চ-মাধ্যমিক বিদ্যালয় বিলাকত। প্ৰয়োজন হলে বড়ো ভাষা শিকা

অনাবড়ো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে বৃত্তিৰ (Scholarships) ব্যৱস্থা কৰা উচিত হ'ব। ইয়াৰ দ্বাৰা বড়ো আৰু অনাবড়ো সকলো শ্ৰেণীৰ মানুহৰ ভিতৰত সৌহাৰ্দ্য বাঢ়ি উঠিব আৰু এইদৰে একতাৰ বান্ধোনেৰে আবদ্ধ হলে দেশৰ মঙ্গল হ'ব। দেশৰ মঙ্গল কৰিবলৈ হ'লে বহুল অন্তঃকৰণৰ প্ৰয়োজন। এইবোৰ বিষয়ে বিস্তাৰিত আলোচনা কৰি সমাধানৰ সূত্ৰ বিচাৰি উলিয়ালে নিশ্চয় দেশৰ মঙ্গল হ'ব।

আপোনালোকে জানে, অসমত এইদৰে বঙ্গালী আৰু হিন্দী-ভাষী লৰা-ছোৱালী বিলাকক বঙালী নাইবা হিন্দী ভাষাৰ মাধ্যমত শিক্ষাদান চলি আহিছে। সেই বিলাক স্কুলতো অসমীয়া ভাষা অবশ্য পাঠ্য কৰা হোৱা নাই। কিয় কৰা হোৱা নাই? বঙালী আৰু হিন্দীভাষী লৰা-ছোৱালী বিলাকে অসমীয়া ভাষা শিকিব নালাগে নেকি? তেওঁলোকে যি দেশত বাস কৰে সেই দেশৰ ৰাজ্যভাষাৰ লগত পৰিচিত হ'ব নালাগে নেকি? অসম সাহিত্য সভাই এই বিষয়ত এয়াৰ মাতো মাতিছেনে? ভাষা সম্বন্ধে অসম চৰকাৰৰ দুৰ্বল নীতিয়েই ইয়াৰ কাৰণে দায়ী নহয় নে?

আমি অচিৰতে এই বিষয়ৰ মীমাংসা কৰিবৰ চেষ্টা কৰা উচিত হ'ব। অসম চৰকাৰে এই বিষয়ত আগুৱাই আহিব লাগিব। আমি দীৰ্ঘদিন এই বিষয়ে নীৰৱ হৈ থাকিব নোৱাৰোঁ। নীৰৱ হৈ থাকিলে অসমৰ কাৰণে ঘোৰ অমঙ্গল মাতি অনা হ'ব।

অসমীয়া জাতিৰ সংজ্ঞা কি? অসমীয়া জাতি কোন? কেৱল ব্ৰাহ্মণ-কলিতাই অসমীয়া নে? নহয়। কেৱল বড়ো, ৰাভা, মিচিং ইত্যাদি জনগোষ্ঠীৰ মানুহবিলাকেই অসমীয়া নে? কেতিয়াও নহয়। তেনেহলে কেৱল আহোম-কোচ সকলেই অসমীয়া নে? নিশ্চয় নহয়। এই সকলো গোষ্ঠীৰ একতাৰ বলতহে বলিষ্ঠ অসমীয়া জাতি। একতা নষ্ট হৈ দলাদলি হলেই অসমীয়া জাতিৰ

মৰণ। গতিকে অসমীয়া জাতিটো জীয়াই থাকিবলৈ হলে আমি সকলোৱে মিলিজুলি থাকিব লাগিব।

অসমীয়া জাতি মৰিবনে? অসমীয়া ভাষা মৰিবনে? ছয়োটাই নমৰে। কেতিয়াও মৰিব নোৱাৰে। আমাৰ আত্মবিপ্লৱৰ সময় আহিল। অসমীয়া জাতিৰ গঠন বুজিব লাগিব। অসমীয়া জাতি অসমৰ সকলো জনগোষ্ঠীৰ এটা মিশ্ৰিত জাতি। ইয়াৰ কোনো অঙ্গ গোষ্ঠীক অবহেলা কৰিবৰ ক্ষমতা আমাৰ নাই। অসমীয়া ভাষাও সৰ্বসাধাৰণৰ মিশ্ৰিত ভাষা আৰু আদিৰ পৰাই এই ভাষা 'সৰ্বসাধাৰণ ভাষা' (Lingua Franca) হিছাপে ব্যবহৃত হৈ আহিছে আৰু এতিয়াও হব। বাহিৰৰ কোনো শক্তিয়ে অসমীয়া জাতি আৰু অসমীয়া ভাষাক মাৰিব নোৱাৰে। বাহিৰা শক্তিৰ হেঁচাঠেলাৰ মাজতো এই জাতি আৰু ভাষা ক্ৰমাৎ উন্নতিৰ পথত আগবাঢ়ি গৈ থাকিব। কাৰণ আমি অসমৰ সকলো গোষ্ঠীৰ মানুহ একতাৰ দোলেৰে বান্ধ খাই মিলিজুলি বাস কৰি আহিছোঁ, পৰস্পৰৰ প্ৰতি পৰস্পৰে শ্ৰদ্ধা ৰাখি। অসমীয়া মানুহৰ সংখ্যা কমিবনে? নকমে। অসমীয়া কোৱা মানুহৰ সংখ্যা ক্ৰমাৎ বাঢ়ি আহিছে আৰু বাঢ়ি থাকিব। বড়ো বা অন্যান্য জনগোষ্ঠীৰ মানুহো নিজা নিজা প্ৰাপ্য অংশ পোৱাত অৰ্থাৎ নিজৰ নিজৰ গোষ্ঠীৰ ভাষা চলিব দিয়াত সন্তুষ্ট মনে অসমীয়া ভাষা আকোৱালি ধৰিব। আমাক এতিয়া কেৱল লাগে জাতি গঠনৰ কাৰণে উপযোগী উন্নত সাহিত্যৰ ৰচনা। আমাৰ সাহিত্যিক সকল এনেকুৱা উন্নত আৰু উদাৰ মন লৈ সাহিত্য ৰচনা কৰিব লাগিব য'ত এই জনগোষ্ঠীৰ মানুহ বিলাকৰ প্ৰতি উপহাস, আওহেলা বা ঘৃণাতো প্ৰকাশ নাপায়েই বৰং মৰম আৰু শ্ৰদ্ধা প্ৰকাশ পায়। অসমৰ সকলো জনগণকে বুকুত সাৱটি লব পাৰিলেহে অসমীয়া সাহিত্যৰ যথার্থ বিকাশ হব। আমাৰ সাহিত্যিক সকলৰ ওচৰত এই কথাটোকে নিবেদন কৰিব খুজিছোঁ।

উদয়াচল আৰু সহযোগী বড়ো ভাষা

আজি কেইবছৰমান আগৰ পৰাই কেইজনমান বড়ো নেতাই বড়োজাতি অধ্যুষিত গোৱালপাৰা জিলাৰ উত্তৰাংশ, কামৰূপ জিলাৰ উত্তৰাংশ, দৰং জিলাৰ উত্তৰাংশ আৰু উত্তৰ লক্ষীমপুৰ জিলাৰ উত্তৰাংশ লৈ উদয়াচল প্ৰদেশ গঠন কৰাৰ প্ৰস্তাব আলোচনা কৰি আহিছে।

কিন্তু বড়োৰ ভালেমান চিন্তাশীল নেতাই এই প্ৰস্তাৱত সঁহাৰি দিয়া নাই। কাৰণ অসম দেশ আকৌ বিভাজন হলে অসমৰতো মঙ্গল নহয়েই বড়োজাতিৰ মানুহ বিলাকৰো কোনো সুবিধা নহয় বৰং বড়ো জনগোষ্ঠীৰ আত্মহত্যা কৰাৰ বাটহে প্ৰশস্ত কৰি দিয়া হব। তাৰ উপৰিও এইবোৰ অংশকলৈ উদয়াচল প্ৰদেশ গঠন কৰাৰ কথা নানা কাৰণত সম্ভৱো নহয়। ই অবাস্তৱ আৰু কাল্পনিক।

উদয়াচলৰ দাবী কিয় উঠাব লগা হ'ল? এইটো কথা সঁচা যে, এইবিলাক জিলাৰ উত্তৰাঞ্চলত অৰ্থাৎ যিবিলাক অঞ্চলত বড়ো মানুহ আৰু অন্যান্য জনজাতীয় লোকে ঘন বসতি স্থাপন কৰিছে, সেই বিলাকত শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান, চিকিৎসালয়, আলি-পদূলি, খেতিৰ উপযুক্ত ব্যৱস্থা ইত্যাদিৰ ব্যৱস্থা নিচেই কম। এইবোৰৰ কাৰণে সেই অঞ্চলৰ মানুহ বিলাকে তেওঁলোকক অৱহেলিত বুলি ভাৱ পোষণ কৰি আহিছে। তাৰ ফলত নতুন প্ৰদেশ গঠনৰ কথা মনত উদয় হোৱা স্বাভাৱিক। ইয়াৰ কাৰণে অসম চৰকাৰৰ আৰু তাৰ শাসন ব্যৱস্থা সম্পূৰ্ণৰূপে দায়ী। অসম চৰকাৰে এইবোৰ দায়িত্ব এৰাই যাব নোৱাৰে।

ইয়াৰ পিছত এতিয়া দাবী উঠিছে যে, বড়ো ভাষা অসমীয়া

ৰাজ্য ভাষাৰ সহযোগী ভাষা হ'ব লাগে। বড়ো ভাষা এই দেশৰে ভাষা (Language of the Soil)। এই দেশৰ অধিকাংশ বড়ো সকলে এই ভাষাত কথা কয়। অৱশ্যে এইটো কথা সঁচা যে, বড়ো সকলৰ কেবালাখ মানুহে বড়ো ভাষা ত্যাগ কৰি অসমীয়া ভাষাকে মাতৃভাষা হিছাপে গ্ৰহণ কৰিছে আৰু এতিয়াও কৰি আছে। বৰ্ত্তমানে যিমান বিলাক মানুহ বড়ো ভাষাত কথা কয় সেই বিলাকৰো শতকৰা আশী জনেই অসমীয়া ভাষা বুজি আৰু ক'ব পাৰে।

আমাৰ বড়ো মানুহবিলাকৰ একাংশই অসমৰ ৰাজ্য ভাষা অসমীয়াৰ লগত বড়ো ভাষাও সহযোগী ৰাজ্যভাষা হ'ব লাগে বুলি দাবী উঠাইছে।

আমি ভেদ কৰি কোনো বস্তুৰ দাবী কৰিলেই সেই বস্তু পাব নোৱাৰোঁ। পোৱাৰ সম্ভাৱনা, সময়, সুবিধা আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থাৰ কথাও ভাবি চাব লাগিব। অযুক্তিকৰ দাবীবোৰে বহুত সময়ত তিত্ততাৰ সৃষ্টি কৰে মাথোন।

সহযোগী ভাষাৰ অৰ্থ কি? সহযোগী ভাষাৰ জৰীয়ে কি কি কাম কৰা হ'ব, সহযোগী ভাষা কিমানদূৰ প্ৰচলিত হ'ব, তাৰ মানদণ্ড কি, অৱশ্যে এইবোৰ কথা এতিয়া ভাবি চাবৰ হ'ল। কিয় সহযোগী ভাষাৰ দাবী কৰিব লগা হ'ল, এইবোৰ কথাও পৰীক্ষা কৰি চোৱাটো উচিত হ'ব।

অসমীয়া আখৰৰ লিপি বড়োই গ্ৰহণ কৰিছিল। বৰ্ত্তমান বড়ো ভাষাৰ মাধ্যমত শিক্ষাদান প্ৰাক্-বিশ্ববিদ্যালয় শ্ৰেণীলৈকে চলিছে। অসম চৰকাৰে একো সহানুভূতি নেদেখুৱাত বৰং বহুতো হকাবধা জনোৱাৰ ফলত অধিকাংশ বড়ো মানুহ চৰকাৰৰ ওপৰত বৰ বিতুষ্ট হ'ল আৰু শেষত অসম চৰকাৰ আৰু গোটেই অসমীয়া জাতিৰ ওপৰত আক্ৰোশ ভাব জন্মিল। প্ৰধান মন্ত্ৰী

ইন্দিৰা গান্ধীয়ে এই সুযোগ গ্ৰহণ কৰিলে আৰু তেওঁৰ চেষ্টাৰ ফলত বড়ো নেতৃসকলে দেৱনাগৰী লিপি গ্ৰহণ কৰিলে। বড়ো জাতিৰ জীৱনত অন্ধকাৰ নামি আহিল।

বৰ্ত্তমান নিম্ন প্ৰাইমাৰী স্কুললৈকে দেৱনাগৰী লিপি চলি আহিছে। অসমীয়া লিপিত চলা বড়ো ভাষা এতিয়া প্ৰাক্-বিশ্ববিদ্যালয় শ্ৰেণীলৈকে চলিছে। এটা ভাষাৰ দুই বকমৰ লিপি (Script) থাকিব পাৰে নেকি? পৃথিবীৰ কোন দেশত তেনে ব্যৱস্থা আছে? বড়ো সকল দুভাগ হৈ প্ৰাচীৰৰ দ্বাৰা পৰিবেষ্টিত হ'ল। দেশত বিভেদ, অসন্তোষ, বিভাজন আৰু ধ্বংসৰ বীজ ৰোপিত হ'ল। এই ধ্বংসৰ মুখৰ পৰা বড়োজাতিৰ লোকক আৰু বিভাজনৰ পৰা অসমীয়া জাতিক ৰক্ষা কৰিবলৈ কোনে আগবাঢ়ি আহিব?

লংকা দাহৰ পিছত হনুমানৰ নেজৰ জুই হনুমানে নিজেই লুমাৰ লগা হৈছিল। বড়ো জাতিৰ ভাষা আৰু লিপি সমস্যাৰ কথাও বড়ো নেতাসকলেহে সমধান কৰিব লাগিব। লোকক হিংসা কৰি, ভেদ কৰি আমি আমাৰ উন্নতি সাধিব নোৱাৰোঁ।

ধীৰভাৱে চিন্তা কৰি বড়োসকলে অসমীয়া লিপিকে গ্ৰহণ কৰাহেঁতেন, আনবোৰ সমস্যা আহি নপৰিলেহেঁতেন। এনে ব্যৱস্থাত বড়োসকলেও অসমীয়া ভাষা শিকাত সুবিধা পালেহেঁতেন আৰু অসমীয়া ভাষীসকলেও বড়ো ভাষা শিকাত সহজ হ'লেহেঁতেন। তাৰ ফলত আমাৰ জাতীয় সংহতিত বাধা নপৰিলেহেঁতেন। এতিয়া অসমীয়া আৰু বড়োৰ মাজত এটা বিৰাট প্ৰাচীৰ গঢ়ি তোলা হ'ল। আমি পৰস্পৰে ভিন্নমুখী হ'লোঁ।

বড়োসকলক লিপি পৰিবৰ্ত্তনত বাধ্য কৰাটো অসম চৰকাৰ আৰু কিছুমান অদূৰদৰ্শী নেতাহে; অসমৰ জনসাধাৰণ তাৰ বাবে

দায়ী নহয়। এই কথাটো আমাৰ বড়োসকলে মনত ৰাখিলে সুখী হ'ম।

এই বিষয়ত পলম হৈ গ'ল। কিন্তু এতিয়াও কিছু সময় আছে। এতিয়াও বড়ো নেতাসকলক এই লিপি সম্পৰ্কে পুনৰ ভাবি চাবলৈ অনুৰোধ কৰিব নোৱাৰিনে? অসমীয়া লিপিকে গ্ৰহণ কৰিলে অসমৰ আৰু বড়োৰ যথার্থই মঙ্গল নহবনে?

বুৰঞ্জী আৰু ভূগোল

আমাৰ উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়বিলাকত বুৰঞ্জী আৰু ভূগোল অৱশ্য পাঠ্য নহয়। পৃথিবীৰ কোন সভ্য দেশত নিজৰ দেশৰ বুৰঞ্জী আৰু ভূগোল নিশিকায়? নিজক চিনিবৰ চেষ্টা কৰাৰ পিছত, নিজৰ গাওঁ, প্ৰতিবেশী, নিজৰ দেশ আৰু নিজৰ প্ৰতিবেশী দেশৰ কথা একো জানিব নেলাগে নেকি? দেশৰ মঙ্গলৰ কাৰণে বুৰঞ্জী আৰু ভূগোল উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ শেষ পৰীক্ষা পৰ্য্যন্ত পঢ়াবৰ ব্যৱস্থা কৰা উচিত নহবনে?

অসমৰ বিশ্ববিদ্যালয় আৰু মহাবিদ্যালয়বিলাকত বুৰঞ্জী পঢ়োৱা হয়। কিন্তু অসমৰ বুৰঞ্জী পঢ়ায়নে? নপঢ়ায়। কিয় নপঢ়ায়? উপযুক্ত কিতাপৰ অভাৱত নে?

অসমৰ অতীত আৰু বৰ্ত্তমানৰ বুৰঞ্জীত জনসাধাৰণৰ কথা, সভ্যতা, কৃষ্টি আৰু ঐতিহ্যৰ কথাবোৰ বিস্তৃতভাবে ঠাই পাইছেনে? নিশ্চয় পোৱা নাই। কিয় পোৱা নাই? অসম চৰকাৰে মন দিয়া নাই। বিশ্ববিদ্যালয়বিলাকে আওকান কৰিছে। অসমৰ চিণ্ডাণীল মনিষীসকলে এই বিষয়ে ভবা নাই কিয়? এইবোৰ বিষয়ে যথেষ্ট সংখ্যক কিতাপ ৰচনা হব লাগিছিল বহু আগতে।

বিশ্ববিদ্যালয়বিলাকত আৰু মহাবিদ্যালয়বিলাকত বুৰঞ্জী বিভাগত অসম বুৰঞ্জী অৱশ্য পাঠ্য হোৱাটো উচিত হব। আগেয়ে নিজৰ দেশক চিনিব লাগিব, জানিব লাগিব নিজৰ জাতিৰ অতীতৰ কথা, সভ্যতা, কৃষ্টি আৰু ঐতিহ্যৰ কথা আৰু অতীতৰ ওপৰত থিয় দি নিজৰ জাতিৰ আশা আকাঙ্ক্ষা আৰু ভবিষ্যতৰ কথা। দুখৰ বিষয় এই যে, আমাৰ দুখন বিশ্ববিদ্যালয়তো স্নাতকোত্তৰ মহলাত বুৰঞ্জী বিভাগত অসমৰ বুৰঞ্জী পঢ়োৱা নহয়।

অনা-অসমীয়া বিদ্যালয়

অসম উপত্যকাত বঙালী, হিন্দী আদি বহুতো উচ্চ বিদ্যালয় স্থাপিত হৈছে। এই বিদ্যালয়বিলাকত অসম চৰকাৰে ঘাটি মঞ্জুৰীও দিছে। বঙালী আৰু কিছুমান হিন্দী স্কুলত অসমীয়াও শিকায়। কিন্তু অসমীয়া অৱশ্য পাঠ্য নহয় আৰু উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ শেষ পৰীক্ষাত অসমীয়া ভাষা বা সাহিত্যৰ পৰীক্ষাও দিব নালাগে। ইয়াৰ ফলত এইবোৰ বিদ্যালয়ত থকা অসমীয়া ভাষা শিকোৱা শিক্ষক বিলাকৰ অবস্থা অতি শোচনীয় হৈ উঠে আৰু অসমীয়া ভাষাৰ এই শিক্ষক সকলে বঙালী ভাষাত আন আন বিষয়ৰ শ্ৰেণী পঢ়াব লগা হয়। মোৰ মনেৰে অসমত যি কোনো ভাষাৰ বিদ্যালয় পাতিলেও অসমীয়া ভাষা উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ শেষ পৰীক্ষা পৰ্য্যন্ত অৱশ্য পাঠ্য হব লাগে। আমাৰ ভাষা, আমাৰ সাহিত্য, কৃষ্টিৰ লগত এইবিলাক বহিৰাগত ছাত্ৰই পৰিচিত হব নালাগেনে? যদি এই ভাবেই চলি থাকে তেওঁলোক চিৰদিনেই অসমৰ বুকুত বিদেশী হৈয়েই থাকিব। দেশৰ উন্নতিৰ কামত এওঁবিলাকে কেতিয়াও অৰিহণা যোগাব নোৱাৰিব।

অসমীয়া ভাষা আৰু মহাবিদ্যালয়

অসমৰ মহাবিদ্যালয় বিলাকত স্নাতক মহলালৈকে অসমীয়া ভাষাৰ মাধ্যমত শিক্ষাদানৰ ব্যৱস্থা হ'ল ১৯৭২ চনৰ পৰা। এইটো অতি সুখৰ কথা। কিন্তু যথার্থতে অসমীয়া ভাষাৰ মাধ্যমত শিক্ষাদান চলিছেনে? এতিয়াও ইংৰাজীয়ে অধিক সন্মানৰ ঠাই লোৱা নাইনে? ১৯৮২ চন লৈকে এই ব্যৱস্থাই হয়তো চলি থাকিব।

এই কেইবছৰৰ ভিতৰত মহাবিদ্যালয়বিলাকত অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰচলন কিমানদূৰ আগবাঢ়িল. তাক পৰীক্ষা কৰি চাবৰ সময় হোৱা নাইনে? তাৰ পিছত কি ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব তাৰ বিষয়ে চিন্তা কৰাৰ প্ৰয়োজন জানো হোৱা নাই?

ৰাজ্যভাষা

অসম বিধান সভাত Official Language Act, 1960, গৃহীত হোৱাৰ লগে লগে ১৯৬০ চনৰ পৰাই অসমত অসমীয়া ভাষাই ৰাজ্যভাষাকৈ স্বীকৃতি লাভ কৰে। সদৌ অসমৰ অধিবাসী-সকলে অসমীয়া ভাষা অসমৰ ৰাজ্যভাষা হোৱাটোকে মনে প্ৰাণে কামনা কৰিছিল। দুখৰ বিষয় এই যে, অসমত বিনা আন্দোলনত কোনো মহৎ কাম হোৱা নাই। অসমীয়া ভাষা ৰাজ্যভাষা হিছাপে প্ৰচলনৰ ক্ষেত্ৰতো অসমীয়াই বিৰাট আন্দোলন কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিল। এই দুখ অসমীয়াই পাহৰিব নোৱাৰে। কিন্তু অসমীয়া ৰাজ্যভাষাই সুস্থভাৱে প্ৰচলিত হৈছে বুলি ভাবিলে এতিয়াও ভুল কোৱা হ'ব।

আজি ৰাজ্যভাষা প্ৰচলনৰ একুৰি বছৰ অতিক্ৰম কৰি যোৱাৰ

পিছতো অসমীয়া ৰাজ্যভাষাৰ মানদণ্ডৰ উন্নতি লাভৰ কোনো লক্ষণ দেখা পোৱা নাই। কাৰণ এতিয়াও আমাৰ হাতলৈ জিলা, মহকুমা বা দিচপুৰৰ চৰকাৰী কাৰ্যালয়বিলাকৰ পৰা অহা চিঠিবোৰ ইংৰাজী ভাষাতেই মুদ্ৰিত কৰা। যদি আপানালোকেও একেধৰণৰ ইংৰাজীত মুদ্ৰিত কৰা চিঠিবোৰকে পঢ়িবলৈ পায়, তেনেহলে অসমত যে অসমীয়া ভাষাই ৰাজ্যভাষাৰ স্থান পূৰণ কৰিছে, সেই কথা আমি কেনেকৈ মানি লব পাৰিম? অসমীয়া ভাষাক ৰাজ্যভাষাকৈ পূৰ্ণবিকশিত ৰূপত প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ চেষ্টা কৰাটো আমাৰ সকলোৰে একান্ত কৰ্তব্য হৈ পৰিছে।

এই সুদীৰ্ঘ একুৰি বছৰত অসম চৰকাৰে আয়োগ পাতি অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰচলন কেনেদৰে আগুৱাইছে তাক জানো পৰীক্ষা কৰি চাইছে? অসমীয়া ভাষাৰ উত্তৰোত্তৰ প্ৰচলনত যদি কিবা হেঙাৰ দেখা পোৱা গৈছে, তেনেহলে সেইবিলাক আঁতৰোৱাৰ প্ৰচেষ্টা কিমানখিনি দেখা পোৱা গৈছে? এইক্ষেত্ৰত অসম সাহিত্য সভাৰ নীৰৱতাও যথেষ্ট পৰিমাণে দায়ী বুলিব পাৰি। ৰাজ্যভাষা প্ৰচলনৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰাৰ সকলো দায়িত্ব আমি জনসাধাৰণেই গ্ৰহণ কৰা উচিত হ'ব বুলি মই ভাবোঁ।

এই ক্ষেত্ৰত প্ৰথম হেঙাৰ স্বৰূপে আমি যদি বিবেচনা কৰি চাওঁ তেতিয়াহলে দেখা পাম যে সকলো বৰ কৰ্মচাৰীসকলে ইংৰাজী ভাষাতেই সহকাৰী সকলক শ্ৰুতলিপি দিয়ে বা নিৰ্দেশ দিয়ে আৰু সেইমতেই সহকাৰী সকলে চিঠি বা কথাবোৰ মুদ্ৰিত কৰি জনসাধাৰণলৈ পঠিয়াই দিয়ে। এনেবোৰ কাৰ্য্যই প্ৰকৃতপক্ষে Assam Official Language Act. ৰ বিৰোধিতা কৰি আহিছে। এনেকুৱা বহুতো কৰ্মচাৰীকেই অসমীয়া ভাষা প্ৰশিক্ষণ দিয়াটো মই উচিত বুলি ভাবোঁ। গতিকে অসমীয়া ভাষাত অনভিজ্ঞ কৰ্মচাৰীসকলক অসমীয়া ভাষা শিক্ষা দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিবই লাগিব, নহলে

ৰাজ্যভাষা অসমীয়া প্ৰচলনৰ চেষ্টাটোৱেই ব্যৰ্থ হৈ যাব।

অসমীয়া ভাষা বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত দ্বিতীয় হেঙাৰ হৈছে মুদ্ৰা-লেখন যন্ত্ৰ বা Typewriter। অতি কম সংখ্যক অসমীয়া Typewriter হৈ অসম চৰকাৰে কিনিছে। আচলতে এইবোৰ Typewriterও সম্পূৰ্ণৰূপে ব্যৱহাৰ হোৱা নাই। ইয়াৰ কাৰণ বিশ্লেষণ কৰি চালেও কিছুমান অসুবিধাৰ কথাই মনলৈ আহে। কাৰণ, অসমীয়া ভাষাত অসংখ্য আখৰ আৰু যুক্তাক্ষৰ আছে। এইবিলাকৰ সবলীকৰণৰ ব্যৱস্থাক কাৰ্য্যকৰী কৰি নোতোলাত Typewriter বোৰ ব্যৱহাৰ কৰাত বহুত অসুবিধা আহি পৰে। এইবোৰক আধুনিক পদ্ধতিৰ সবলীকৰণ কৰি তুলিলে, আৰু অসমত পৰ্যাপ্ত সংখ্যক অসমীয়া Typewriter ৰ যোগান থাকিলে আমাৰ ভাষাই যথার্থ বিস্তৃতি লাভ কৰিব বুলি আশা কৰিব পাৰি।

অসমীয়া আখৰবোৰৰ সবলীকৰণৰ বিষয়ে আলোচনা আগেয়েও হৈছে। কিন্তু অসম সাহিত্য সভাই এই বিষয়ে একান্ত ভাবে লাগি থকা নাই।

মোৰ মনেৰে যুক্তাক্ষৰবোৰ বৰ্জ্জন কৰিলেই কাম বহুত সবল হৈ আহিব। তাৰ উপৰিও কিছুমান আখৰ একেবাৰেই বাদ দিলেও কোনো হানি নহব। এই বিষয়ে সম্পূৰ্ণ পৰিকল্পনা আপোনালোকৰ আগত ডাঙি ধৰা উচিত হব বুলি ভাবোঁ। আমি চাব লাগিব ছপাশালত ছপাৰ কামত আখৰ আদি যাতে সহজে ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা যায় আৰু Typewriterতো আখৰৰ সংখ্যা যাতে যথেষ্ট পৰিমাণে কমি আহে। তেতিয়াহলেই টাইপ কৰা অতি সহজ হৈ আহিব।

এইদৰে সম্পূৰ্ণ পৰিকল্পনা হাতত লৈ কাৰ্য্যক্ষেত্ৰত আগুৱাই গ'লে ছপাৰ অসুবিধা নোহোৱা হৈ পৰিব আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা

ৰাজ্যভাষাই সকলোক্ষেত্ৰতে বিস্তৃতি লাভ কৰিব বুলি মই ভাবোঁ।

অসমীয়া আখৰবোৰৰ সবলীকৰণৰ নিচিনা বিতৰ্কমূলক আলোচনাৰ অৱতাৰণা কৰিবলৈ মই আজি আৰু অগ্ৰসৰ নহওঁ। অবশ্যে, এই বিষয়ে পুৰ আলোচনাৰ একান্ত প্ৰয়োজন। মই আপোনালোকক এই বিষয়ে গভীৰ ভাৱে চিন্তা কৰি চাবলৈ সবল অনুৰোধ জনাইছোঁ।

অসম পাঠ্যপুথি নিগম, ১৯৭৩ চন

অসম পাঠ্যপুথি নিগমৰ প্ৰতিষ্ঠা হ'ল ১৯৭৩ চনত। অসমৰ বহুতো দেশপ্ৰেমী আৰু মনিষী সকলে এই নিগম প্ৰতিষ্ঠা কৰাটো ভাল পোৱা নাছিল। কিন্তু অসম চৰকাৰে আশা কৰিছিল যে, এই প্ৰতিষ্ঠানৰ দ্বাৰা দেশৰ বহুতো উপকাৰ হ'ব। প্ৰথমতে স্কুল আৰু কলেজৰ পাঠ্য কিতাপবোৰ অসম চৰকাৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক সস্তাতে দিব পাৰিব, দ্বিতীয়তে যেতিয়াই প্ৰয়োজন হয় তেতিয়াই কিতাপবোৰ পোৱা যাব, তত্পৰি উচ্চ মানদণ্ডৰ পাঠ্য পুথিও প্ৰকাশিত হ'ব।

কিন্তু আজি পাঠ্যপুথি নিগমৰ প্ৰতিষ্ঠাহোৱাৰ ভালেমান বছৰ পাৰ হৈ যোৱাৰ পিছত যদি আমি এই বিষয়ে ভালদৰে বিশ্লেষণ কৰি চাওঁ, তেতিয়াহলে সতকাই এটা প্ৰশ্ন আহি পৰিব যে স্কুল আৰু কলেজৰ পাঠ্য পুথিবোৰ জানো সস্তা দৰত পাইছোঁ?

তত্পৰি, বিচৰামতেই সকলো প্ৰয়োজনীয় পাঠ্য পুথিৰ যোগান আমি জানো পাওঁ? বছৰ শেষ হৈ গ'লেও বহুতো পাঠ্য পুথিয়েই ছপাশালৰ পৰা মুক্তি নাপায়।

প্ৰকাশিত পাঠ্যপুথিবিলাককো উচ্চমান বিশিষ্ট বুলি ক'ব পৰা নাযায়। তত্পৰি কিতাপৰ ব্যৱসায়ী সকলে নিগমৰ পৰা পাঠ্য

পুথি উলিয়াই অনাৰ ক্ষেত্ৰতো যথেষ্ট কষ্ট আৰু অসুবিধাৰ সম্মুখীন হ'ব লাগে।

এই সকলোবিলাক কথা বিচাৰ কৰি চালে এটা কথাই মনলৈ আহে যে ইয়াৰ পৰা দেশৰ প্ৰভুত ক্ষতিহে সাধন হৈছে। অসম চৰকাৰে পাঠ্য পুথিৰ ব্যৱসায় একচেতীয়া কৰাৰ ফলত আমাৰ সাহিত্যিক সকল উপযুক্ত পৰ্যায়ৰ পাঠ্যপুথি ৰচনাৰ পৰা বিৰত থাকিল। উৎকৃষ্ট মানৰ পাঠ্য পুথি ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰত সাহিত্যিক সকলৰ প্ৰতিযোগিতা নোহোৱাৰ ফলত, সাহিত্য সৃষ্টিত দেখা দিলে বিৰাট সংকটে। তদুপৰি, কিতাপৰ ব্যৱসায়ী আৰু পুস্তক প্ৰকাশক বিলাকৰ আৰ্থিক অৱস্থাও দিনক দিনে শোচনীয় হৈ পৰিল। এনেদৰে বেছিদিন চলি থাকিব লাগিলে কিতাপ ব্যৱসায় এদিন বন্ধ হৈ বোৱাৰ সম্ভাৱনা। উৎসাহৰ অভাৱত যিদৰে লিখক সকল মৃত্যুমুখী হৈ পৰিছে—তেনেদৰে দেশত সাহিত্যচৰ্চা আৰু বিকাশৰ পথো বন্ধ হৈ যাব ধৰিছে।

এইবিলাকৰ সংশোধনৰ একান্ত প্ৰয়োজন হৈ আহিছে। দেশত সাহিত্য চৰ্চাৰ পথ মুকলি কৰিবলৈ হলে সাহিত্যৰ নিজস্ব বিস্তৃতিৰ সুযোগ দিব লাগিব। নহলে বছৰে বছৰে লাখ লাখ টকা খৰচ কৰি অসম সাহিত্য সভা পতাৰো কোনো প্ৰয়োজন নাই।

চৰকাৰে ভাবি চিন্তি চাই Syllabus বোৰ প্ৰচাৰ কৰাৰ প্ৰয়োজন। সাহিত্যিক সকলেই উচ্চ মানদণ্ডৰ পাঠ্য পুথিৰ প্ৰণয়ন কৰা উচিত আৰু প্ৰকাশক সকলে সেই বিলাক গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰা উচিত। প্ৰতিযোগিতামূলক ভাৱে উৎকৃষ্ট গ্ৰন্থৰ বিচাৰ কৰি চৰকাৰে উক্ত পাঠ্য পুথিবোৰৰ মঞ্জুৰী কৰি অসমীয়া সাহিত্যৰ শ্ৰীবৃদ্ধিত সাহায্য প্ৰদান কৰক। সাহিত্যিক সকলৰ প্ৰতিভা বিকাশৰ ইও এটা সোণালী পথ হ'ব।

ইয়াৰ দ্বাৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰো যথার্থই কল্যাণ হ'ব।

যিহেতু, তেওঁলোকে পাঠ্য-পুথিৰ উপৰিও দুই চাৰিখন কিতাপ তুলনামূলক অধ্যয়ন কৰাৰ সুযোগ গ্ৰহণ কৰিব আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰতিভা বিকাশতো যথেষ্ট সুযোগ লাভ হ'ব। বৰ্তমান অৱস্থাত অসম চৰকাৰে প্ৰকাশ কৰা পাঠ্য-পুথিৰ বাহিৰে দ্বিতীয় এখন কিতাপ বিচাৰি পোৱা নাযায়। ভালৈই হওক বা বেয়াই হওক সকলো কিতাপেই অসম পাঠ্যপুথি নিগমৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত। এনে ধৰণেৰে পাঠ্যপুথিবিলাকৰ একচেতীয়া কাৰবাৰ কৰিলে অসম চৰকাৰে দেশৰ অমঙ্গল মাতি অনা হ'ব। যি হওক দেশৰ মঙ্গলৰ কাৰণেই অসম চৰকাৰে পাঠ্য পুথি নিগমৰ নীতি পৰিবৰ্তন কৰিব লাগিব। দেশৰ সাহিত্যৰ শ্ৰীবৃদ্ধিত সহায় কৰিবৰ কাৰণেহে পাঠ্যপুথি নিগমৰ প্ৰয়োজন। নহলে এনে নিগমৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই।

উত্তৰ কাছাৰ জিলা আৰু কাৰ্বি আংলং

উত্তৰ কাছাৰ জিলাৰ অধিবাসীসকলৰ ঐতিহ্য এটা আছে। তাৰ বৰ্ণন কছাৰী আৰু মাৰ সকলৰ অসমৰ আন আন অধিবাসী-সকলৰ লগত তেজ মঙহৰ সম্পৰ্ক আছে—তেওঁলোক আমাৰ বুকুৰ কুটুম। হাকলং, দাউথুহাজো, মাইবং ইত্যাদি নামেই পৰিচয় দিয়ে তাত অতি প্ৰাচীন কালৰ পৰাই কছাৰীসকলে আধিপত্য বিস্তাৰ কৰিছিল আৰু লামডিং কাছাৰ আদি বিস্তৃত অঞ্চলত বাস কৰিছিল।

বৰপুত্ৰ উপত্যকাৰ বড়োসকলৰ ভাষা আৰু উত্তৰ কাছাৰ জিলাৰ বৰ্ণন কছাৰী সকলৰ ভাষা একে—কেৱল উচ্চাৰণৰ যি পৰ্থক্য। উত্তৰ কাছাৰ জিলাত তেওঁবিলাকে বৰ্ণন কছাৰী ভাষা চলোৱাৰ চেষ্টা কৰা শুনা নাই। ইংৰাজৰ আমোলৰ পৰাই তাত বঙালী

ভাষা চলি আহিছে—তাত তেওঁবিলাকে বাধা দিয়া নাই। তেওঁলোকৰ নেতৃসকলে এতিয়া অসমীয়া ভাষা প্রচলন কৰিব বিচাৰে অসমীয়া মানুহৰ লগত তেওঁলোকে একান্ত ভাবে মিলি যাব কাৰণে। এইটো এটা শুভ লক্ষণ। আমাৰ হৈ অসম চৰকাৰে সৰ্ব্বতোপ্ৰকাৰে তেওঁলোকক সহায় কৰা উচিত হব। অসম সাহিত্য সভাও এই বিষয়ত আগুৱাই আহিব লাগে।

কাৰ্বি ভাই সকল আমাৰ আপোন মানুহ, আমাৰ বুকুৰ কুটুম। কাৰ্বি সকলে আগতো আহোম সকলৰ লগত বিয়াবাক আদি কৰাই মিলি গৈছিল—মিলি গৈ আছে এতিয়াও বড়ো সকলৰ লগত। গোৱালপাৰা জিলাৰ বহুতো বড়ো মানুহ আহি কাৰ্বি আংলঙত স্থায়ীভাৱে মিলিজুলি বাস কৰিবলৈ লৈছে—বাস কৰি আছে শান্তিৰে। বহুতো কাৰ্বি মানুহ দক্ষিণ কামৰূপ, নগাওঁ আৰু গোলাঘাট অঞ্চলত শান্তিৰে বসবাস কৰি আছে, নিগাজী ভাবে অসমীয়া সকলৰ লগত মিলি গৈছে।

কাৰ্বি ভাইসকলে কাৰ্বি আংলঙত কাৰ্বি ভাষা চলোৱাৰ এটা চেষ্টা লৈছে। আজি কিছুদিন আগতে কাৰ্বি ভাইসকলে অসমীয়া ভাষাৰ বিৰোধী হৈ উঠিছে বুলি কিছু জনৰ ওলাইছিল। যথার্থতে সঁচা বাতৰি নে? মোৰ মনেৰে ইয়াৰ অনুসন্ধান কৰা উচিত হব। যথার্থতে যদি সঁচা হয়, তেন্তে কাৰণবোৰ জানি শুনি সেইবোৰৰ প্ৰতিকাৰ কৰিবৰ চেষ্টা কৰা উচিত হব।

কাৰ্বি ভাইসকলে যদি কাৰ্বি ভাষা প্রচলন কৰিব খোজে তাত আমি তেওঁলোকক সহায় কৰা উচিত নহ'বনে? অসমীয়া ভাষা ৰাজ্যভাষা, অসমীয়া ভাষা নিশিকৈ আৰু গ্ৰহণ নকৰোঁ—এনে কথা তেওঁলোকে কেতিয়াও কোৱা নাই আৰু নকৰোঁ। তেওঁলোকে অসমীয়া ভাষাকে গ্ৰহণ কৰি আহিছে। কেৱল ভাবাবেগ (Sentiment) ত আৰু প্ৰাচীন ঐতিহ্য ৰাখিবৰ কাৰণে

তেওঁবিলাককে কাৰ্বি ভাষাৰ চৰ্চা কৰিবলৈ লৈছে। অসম সাহিত্য সভাই তেওঁলোকৰ লগত বিশদ আলোচনা কৰি এটা উপযুক্ত কাৰ্য্যপন্থা গ্ৰহণ কৰা উচিত হব।

উত্তৰ কাছাৰ জিলা আৰু কাৰ্বি আংলং দুয়োখনেই পাহাৰী আৰু অতি অনুন্নত জিলা। সেই কাৰণে কেতিয়াবা তেওঁবিলাকে অসমৰ পৰা ফালৰি কাটি যোৱাৰ কল্পনা কৰে। কিন্তু ভাতো জানো তেওঁবিলাকৰ কিবা মঙ্গল হব? এই দুয়োখন জিলাক সকলো প্ৰকাৰে সহায় কৰি উন্নত কৰাৰ চেষ্টা কৰিব লাগিব। ইয়াৰ অধিবাসী সকলক উন্নত জীৱন-যাপন কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰি দিয়াৰ ভাৰ অসম চৰকাৰৰ নহয় নেকি?

আমাৰ দেশৰ কোনো অংশক অনুন্নত অৱস্থাত ৰাখিলে আমাৰ গোটেই দেশৰে অমঙ্গল মাতি অনা হব; আমাৰ বুকুৰ কুটুম সকলক আমি আমাতকৈ অনুন্নত অৱস্থাত থাকিবলৈ দিব নোৱাৰোঁ, আৰু এওঁবিলাকক আমাৰ পৰা ফালৰি কাটিও যাবলৈ দিব নোৱাৰোঁ।

কাছাৰ জিলা

ইংৰাজ ৰাজত্বৰ আমোলত ছিলট জিলা অসম প্ৰদেশৰ ভিতৰত আছিল। অসম প্ৰদেশৰ ভিতৰত থাকি ছিলটীয়া সকলে অসমৰ পৰা সকলো সুযোগ সুবিধা বেছিকৈয়ে আদায় কৰি লৈছিল—সেইবোৰ সুবিধা ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাৰ অধিবাসী সকলেও ভোগ কৰিব পৰা নাছিল। গতিকে অসমীয়া মানুহৰ মনত তেওঁবিলাকৰ বিৰুদ্ধে তিক্ততা বাঢ়ি গৈ আছিল। আমি সকলে অসমৰ সকলো ঠাইতে ছিলটীয়াবিলাকে প্ৰচাৰ কৰা বাক্য শুনিছিলো—“Assam secretariate rules Assam, but the Sylheti People

rule the Assam Secretariate.” কথাষাৰ একেবাৰে সঠী আছিল বুলিয়েই ধৰিব পাৰি ; কাৰণ প্ৰায়বিলাক উচ্চপদস্থ কৰ্মচাৰী, তলতীয়া কৰ্মচাৰী, কেবাণী, চৌকিদাৰ আদি ছিলট জিলাৰ আছিল ; আছিল ইংৰাজ সকলৰ প্ৰশ্ৰয়ত। গতিকেই অসমীয়া মানুহৰ মনত তিক্ততা বাঢ়ি অহা অত্যন্ত স্বাভাৱিক।

ভাৰতে স্বাধীনতা লাভ কৰাৰ পাছত গণভোটত ছিলট জিলা পূব পাকিস্তানৰ লগত মিলি গ’ল। ছিলট জিলাৰ সামান্য কিছু অংশ কাছাৰ জিলাৰ লগত লগ লাগিল। এই কাছাৰ জিলাই আছিল অসমৰ প্ৰাচীন হেৰম্ব ৰাজ্য (কথাৰী ৰাজ্য) — অসমৰ তেজমণ্ডলৰ লগত হেৰম্ব ৰাজ্যৰ অধিবাসী সকলৰ তেজমণ্ডলৰ মিহলি, অসমৰ সুখ দুখৰ লগত তেওঁবিলাক একান্তভাবে জড়িত।

কিন্তু ছিলট জিলা পূব পাকিস্তানত মিলি যোৱাৰ লগে লগে লাখে লাখে হিন্দু বঙালী মানুহ কাছাৰ জিলাত প্ৰবেশ কৰি স্থায়ী ভাবে বসতি কৰিবলৈ ললে। নতুন নতুন সমস্যাৰ উদ্ভব হল — কাছাৰৰ খিলঞ্জীয়া অধিবাসী সকলৰ সকলো নায্য দাবী তল পৰি গ’ল। কাছাৰৰ খিলঞ্জীয়া অধিবাসী সকলক নানা বিপদৰ পৰা কোনে ৰক্ষা কৰিব ?

কাছাৰৰ খিলঞ্জীয়া অধিবাসী সকলে অসমীয়া বিদ্যালয়ৰ মঞ্জুৰী বিচাৰিলেও নাপায়, অসমীয়া মাত প্ৰচলনত প্ৰতি পদে বাধা পাই আহিছে। এইবোৰ কথা কোনে নাজানে ? এই ৪৮ বছৰে অসম সাহিত্য সভাই কাছাৰত এবাৰো অসম সাহিত্য সভাৰ অধিবেশন বহুৱাব পাৰিছেনে ? অসম চৰকাৰে কাছাৰ জিলাত কেইখন অসমীয়া বিদ্যালয়ৰ মঞ্জুৰী দিছে তাৰ হিচাপ দিবনে ? মঞ্জুৰী যদি দিব পৰা নাই, কাৰ বাধাৰ কাৰণে ? এইবোৰ বাধা ওচাবৰ কাৰণে অসম চৰকাৰে চেষ্টা কিয় কৰা নাই ?

কাছাৰৰ বঙালী ভাষী সকল উচ্চাভিকা ভাৰত (Superiority

Complex) ভূগি আছে — ইংৰাজৰ আমোলতো ভূগিছিল — এতিয়াও ভূগি আছে। অসমীয়া মানুহতকৈ সকলো বিষয়তে — ভাষা, সাহিত্য সভাতা, কৃষ্টি আদিত এওঁবিলাক নিজকে শ্ৰেষ্ঠ বুলি ভাবে — নিম্ন মানৰ অসমীয়া ভাষা কাছাৰত চলিব দিব পাৰিনে ?

কাছাৰৰ বঙালী ভাষী সকলৰ প্ৰতি আমাৰ বিনীত নিবেদন — অসমীয়া জাতি আৰু ভাষাৰ সৰ্ব্বাঙ্গীন উন্নতিত কেৱল অসমীয়া মানুহৰেই নহয়, ভাৰতৰ সকলো প্ৰদেশৰ মানুহৰ এটা আন্তৰিক গুৰুত্ব আৰু প্ৰচেষ্টা আছে, গতিকে তেওঁবিলাকৰ নাথাকিব কৈলৈ ? অসমৰ উন্নতিৰ বাটত হেঙাব দিয়াত জানো তেওঁবিলাকৰ কিবা লাভ আছে ? অসমৰ উন্নতিত তেওঁবিলাকৰ উন্নতি, অসমৰ গৌৰৱ বৃদ্ধিত তেওঁলোকৰ গৌৰৱ নহয় নেকি ? প্ৰতি পদে হেঙাবৰ সৃষ্টি কৰি পৰস্পৰৰ প্ৰতি তিক্ততাৰ সৃষ্টি কৰিলে পৃথিৱীৰ কোনো দেশ উন্নত হব পাৰেনে ?

কাছাৰবাসী সকললৈ আমি আহ্বান জনাওঁ — আপোনালোকেও আহক, আমি সকলোৱে মিলি সমগ্ৰ অসমৰ উন্নতিৰ হকে একেলগে কাম কৰোঁ, এই দেশক সকলো ৰকমে উন্নত আৰু গৌৰৱ মণ্ডিত কৰোঁ, য’ত আমাৰ ভবিষ্যৎ বংশধৰ সকলে সুখে সম্ভাৱে মিলিজুলি বাস কৰি থাকিব পাৰিব।

অসমৰ বুৰঞ্জী

কোনো এটা জাতিৰ বিষয়ে পুৰাতনপদ্ধতিৰে কিবা এটা জানিব বিচাৰিলে, প্ৰথমেই প্ৰয়োজন হয় সেই জাতিৰ বুৰঞ্জী অধ্যয়ন আৰু গবেষণাৰ। এটা জাতিক জানিবলৈ হলে, সেই জাতিৰ প্ৰাচীন ইতিহাস, ৰাজনীতি, সমাজনীতি, ৰচিবোধ,

আচাৰ-ব্যৱহাৰ, অৰ্থনৈতিক অৱস্থা, কৃষ্টি-কলা আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থাৰ বিশ্লেষণ অতি প্ৰয়োজনীয়। এই সকলোবিলাকৰ অধ্যয়ন নাথাকিলে এটা জাতিৰ বৰ্তমান বা ভবিষ্যতৰ বিষয়ে একো ধাৰণাই সম্ভৱপৰ নহয়।

অতি দুখৰ বিষয় যে অসমৰ তেনে কোনো বিস্তৃত বুৰঞ্জী নাই। অসমৰ কিছুমান বুৰঞ্জী ৰচিত হৈছে যদিও সেইবিলাক পক্ষপাত ছুটে আৰু বিশেষ বিশেষ গোষ্ঠীক কেন্দ্ৰ কৰি ৰচনা কৰা। এইবিলাকত অসমৰ সামাজিক অৰ্থনৈতিক সাংস্কৃতিক বা ৰাজনৈতিক জীৱনৰো সকলো তথ্য বিচাৰি পোৱা নাযায়। কোনো কোনো বুৰঞ্জীত জনজাতীয় গোষ্ঠীবিলাকৰ প্ৰতি তুচ্ছ ব্যৱহাৰ, ইতিকিং, পৰোক্ষ বিদ্ৰূপ আদিও দেখা যায়, যিবোৰ পঢ়িলে বা হৃদয়ঙ্গম কৰিলে পঢ়ুৱৈৰ মন বিক্ষুব্ধ হৈ উঠিব পাৰে। এনেবিলাক বুৰঞ্জীৰ আমি মূল্যায়ন কৰিব নোৱাৰোঁ। আৰু এই-বিলাক বুৰঞ্জীৰ লেখক সকলেও অসমৰ প্ৰতি দ্ৰোহ আচৰণ কৰাৰ বাহিৰে উপকাৰ সাধন কৰা নাই।

অসম সাহিত্য সভাই অসমৰ বিস্তৃত আৰু প্ৰামাণ্য বিষয়ক বুৰঞ্জী ৰচনাৰ কাৰ্য্য হাতত লওক। অসমৰ সকলোধৰণৰ বুৰঞ্জীৰ অধ্যয়ন আৰু গবেষণাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি, অসমৰ জনগণৰ বিভিন্ন দিশৰ প্ৰতিফলন থকা নতুন বুৰঞ্জী ৰচনা কৰক। কেৱল ৰজা-ভণ্ডা পতাৰ বিৱৰণেই এই বুৰঞ্জীৰ বিষয় নহ'ব, এইবিলাকৰ উপৰিও ইয়াত থাকিব লাগিব অসমীয়া জাতিৰ জন্ম আৰু ক্ৰম-বিকাশৰ ইতিহাস, ৰীতি-নীতি, প্ৰাচীন সমাজ-ব্যৱস্থা আৰু কৃষ্টি-সভ্যতাৰ কথা। অসমৰ পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থাৰ বিস্তৃত বিৱৰণো এইবিলাকৰ অন্তৰ্ভুক্ত হ'ব লাগিব; আৰু সেয়ে হলেই অসমীয়া জাতিৰ যথার্থ-স্বৰূপ উপলব্ধি কৰিবলৈ আমি সমৰ্থ হ'ব পাৰিম।

অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী

অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী বুলিলে বহুল অৰ্থত যি কথাৰ সূচনা কৰে অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী পঢ়িলে সেইকথা পৰিলক্ষিত হয়নে? অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী আচলতে অসমীয়া জাতিৰো সভ্যতা আৰু সংস্কৃতিৰ বুৰঞ্জী। অসমীয়া বুলিলে অতীতৰ যিখন অসমক বুজাইছিল সেই অসমৰ অধিবাসী সকলৰ সকলো ধৰণৰ বৈশিষ্ট্য এই ভাষা সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীৰ মাজেদি পৰিদৃষ্ট হয়নে? অসমীয়া ভাষাৰ জন্ম-ইতিহাস, বিস্তৃতি আৰু উন্নতি আদিৰ বিষয়ে বিশদ আলোচনামূলক ভাষা সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী অসমীয়া ভাষাত আছেনে? অসমৰ বিভিন্ন জন-গোষ্ঠীৰ সভ্যতা সংস্কৃতিৰ প্ৰতি আলোকপাত নকৰা আৰু অসমৰ সভ্যতাৰ ঐতিহ্যৰ অধ্যয়ন নকৰা ভাষা সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী লেখক সকলে অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ মাজত ঐক্যসূত্ৰ ৰচনা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কিবা বৰঙনি আগবঢ়াব পাৰিছেনে? অসমত বিভিন্ন ধৰ্ম, সমাজ আৰু গোষ্ঠীৰ মানুহ একেলগে হেজাৰ হেজাৰ বছৰ ক্ৰম-বসতি কৰি অহাৰ পাছত এইসকলৰ লগত ভাৱৰ, কচি আৰু আদৰ্শৰ যি সমন্বয় সাধন ঘটিছিল, তাক আজি পাহৰি যোৱা উচিত হৈছেনে? অসমৰ খিলঞ্জীয়া সকলো অধিবাসীৰ প্ৰতি একেধৰণৰ স্নেহ-সন্মান আৰু শ্ৰদ্ধাবোধ নাথাকিলে এইবিলাক বুৰঞ্জী লেখকে অসমৰ জাতীয় জীৱনৰ কল্যাণ সাধন কৰিব পাৰিবনে? এইবিলাক জাতিৰ ধৰ্ম, আদৰ্শ, কচিবোধ আৰু ভাৱধাৰাৰ প্ৰতি সমান ধৰণৰ স্বীকৃতি আগ নবঢ়ালে বা এইধৰণৰ গবেষণামূলক অধ্যয়ন নকৰিলে এইবিলাক ভাষা সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীৰ পৰা অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ শ্ৰীবৃদ্ধি হ'ব নোৱাৰে। এওঁলোকৰ আদৰ্শ আৰু আত্মবিশ্বাসত আঘাত নাহানিলে আজিৰ অসমৰ সকলো

গোষ্ঠী, সমাজ আৰু মানুহ মিলি এখন নতুন দেশ বচনা কৰাৰ স্বপ্ন দিঠকত পৰিণত কৰিবলৈ বেছিঞ্চন নালাগিলেহেঁতেন।

গতিকে এইবোৰ ভাবধাৰাৰ প্ৰতি সহঁৰি জনাই অসম সাহিত্য সভাই অসমৰ ভাষা আৰু সাহিত্যৰ এখন বিস্তৃত বুৰঞ্জী বচনা কৰা উচিত হব। আমাৰ ভাষা আৰু সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীবিদ সকলে এই বিষয়ে আগুৱাই আহিলে দেশৰ মনিষীসকলে যথার্থতে সুখী হব।

বড়ো জাতিৰ বিস্তৃতি, উত্থান-পতন, সভ্যতা আৰু কৃষ্টিৰ বুৰঞ্জী।

অতি প্ৰাচীনকালত অসমত বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ মানুহে গোটেই অসমতে বিস্তৃতি লাভ কৰিছিল। এইবিলাক জনগোষ্ঠীৰ ভিতৰত বড়োসকলৰ জনসংখ্যাই আছিল সৰ্বাধিক। বড়োসকল অসমৰ অতি প্ৰাচীন জাতি আৰু তেওঁলোকে প্ৰাচীন অসমত বহুত বছৰ ৰাজত্ব কৰিছিল বুলি অনুমান কৰিব পাৰি। অসমৰ বহু নদ-নদী, পাহাৰ-পৰ্বত, চহৰ-গাওঁ অঞ্চল ইত্যাদিৰ নাম বড়োসকলে বড়ো-ভাষাত দিয়া যদিও পিছত বহুতো নাম বা শব্দই বিকৃত হৈ নতুন ধৰণেৰে পৰিচিত হৈছে। এনে এটা বিশাল জাতিক অৱহেলাৰ চকুৰে চাই আঁতৰ কৰি পেলালে অসমীয়া জাতিৰ কল্যাণ সাধন হ'ব বুলি মই নাভাৰোঁ। এজন ব্যক্তিৰ ক্ষেত্ৰত শৰীৰৰ সকলো অঙ্গই অপৰিহাৰ্য্য হোৱাৰ দৰে এটা জাতিৰ জীৱনী শক্তিয়ে প্ৰত্যেক জাতি-জনজাতিৰ সমন্বয়তহে পৰিচালিত হয়। একে অসমৰ একে হাৱা-পানীত ডাঙৰ দীঘল হোৱা এই বড়ো-সকলক আপোন কৰি ল'ব নোৱাৰিলে তেওঁলোকে নিজস্ব গতিত বেলেগ ভাৱে আগুৱাই যাবলৈ প্ৰচেষ্টা কৰাটো নিতান্তই স্বাভাৱিক কথা।

অৱহেলাৰ আতিশয্য ঘটিলেই বিচ্ছেদৰ সীমাবেখা অঙ্কিত হয়। এওঁলোকৰ ধৰ্ম্ম-সংস্কৃতি, ভাষা-সাহিত্য বা জীৱনধাৰাৰ লগত অসমৰ জনপ্ৰৱাহৰ কোনো সম্পৰ্কই যদি ৰক্ষিত নহয়, তেনেহলে বড়ো-বিলাকৰ অন্তৰলৈও বিচ্ছিন্ন মনোভাৱ এদিন নহয় এদিন আহিবই। কেৱল বড়োসকলৰ কথাই কোৱা নাই, অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ লগত দিয়া-নিয়া, আদান-প্ৰদানৰ মাজেদিয়ে অসমীয়া-ভাষা-সাহিত্য আৰু বিকাশ লাভ কৰিব পাৰে। আজি হাজাৰ হাজাৰ বছৰ ধৰি একেলগে বাস কৰি অহা এনে বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ লগত পূৰ্ণাঙ্গ সম্প্ৰীতি সাধন কৰিলেহে অসমীয়া জাতীয় জীৱনে পূৰ্ণাঙ্গৰূপ লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হ'ব। অন্যথাই বিভেদ অনস্বীকাৰ্য্য।

সেয়েহে, মই আপোনালোকৰ ওচৰত এটি অনুৰোধ জনাওঁ যে, আপোনালোকে যেন এই বিষয়ে এটি সুদৃবদৃষ্টি নিক্ষেপ কৰি অসমীয়া ভাষা সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ এখন নতুন ইতিহাস বচনা কৰি সকলো জাতি আৰু জন-জাতিৰ সকলোধৰণৰ ধৰ্ম্ম, সংস্কৃতি আৰু ভাষা সাহিত্য আৰু জীৱন ধাৰাৰ সমন্বয় সাধন কৰি ইটোৰ লগত সিটোৰ সম্পৰ্ক কেনেভাৱে জড়িত তাৰ বিজ্ঞানসন্মত অধ্যয়ন আৰু গবেষণাৰ কাম হাতত লৈ অসমীয়া ভাষা সংস্কৃতিৰ সমন্বয়-সূচক এখন নতুন বুৰঞ্জী বচনা কৰাৰ প্ৰচেষ্টা চলায়। এনে কৰিবলৈ হ'লে কেইজনমান লক্ষ প্ৰতিষ্ঠা ভাষা-সাহিত্যৰ পূজাৰী-সকলক লৈ এখন সমন্বয় সমিতি গঠন কৰি অসম সাহিত্য সভাই যদি এটি নতুন ভূমিকা হাতত লয়—তেনেহ'লে তাৰ ফল নিশ্চয় কল্যানময় হৈ উঠিব বুলি মোৰ এটা বিশেষ ধাৰণা হয়।

গোৱালপাৰা জিলাৰ বুৰঞ্জী

অসমৰ ভিতৰত গোৱালপাৰা অতি অনুন্নত জিলা। অতীজতে

এই গোৱালপাৰা জিলাৰ মাজেদিয়েই অসমত আহি সোমাইছিল মঙ্গোলীয়ান, আৰ্য্য আৰু অন্যান্য গোষ্ঠীৰ মানুহ, ঐতিহাসিক যুগত মোগলে কৰিছিল যোলবাৰ অসম আক্ৰমণ; ইংৰাজে আহি কৰিছিল এই ৰাজ্যত প্ৰভুত্ব। ইংৰাজ চৰকাৰৰ আমোলত আহিল লাখে লাখে মুছলমান, লাখে লাখে আহিল বিহাৰ, উৰিষ্যা আৰু মধ্যপ্ৰদেশৰ পৰা চাহ বাগিছাৰ বনুৱাৰ দল। বৰ্ত্তমানে লাখ লাখ বিহাৰী বনুৱা আৰু ভাৰতৰ অন্যান্য প্ৰদেশৰ পৰা হেজাৰ হেজাৰ ব্যৱসায়ীৰ দল আহিয়েই আছে। গোটেই অসমত বহুত আলোড়ন আৰু সমস্যাৰ সৃষ্টি হৈয়েই আছে। আচল বাট—গোৱালপাৰা জিলাত—কোনো সমস্যাৰ সৃষ্টি হোৱা নাইনে? নিশ্চয় হৈছে। সেইবোৰ সমস্যাৰ বিশ্লেষণ কৰি দেখুৱাই সমস্যাবোৰৰ সমাধানৰ সূত্ৰ উলিয়াব কোনে?

গোৱালপাৰা জিলাৰ উত্তৰাংশ কেতিয়াবা মুছলমানৰ অধীনত, কেতিয়াবা কোচ ৰজাৰ অধীনত, আকৌ কেতিয়াবা ভোটানৰ অধীনত আছিল বুলি জনা যায়। গোৱালপাৰা জিলাৰ কোচ-ৰাজবংশী বিলাকৰ বক্তৰ সম্পৰ্ক অসমৰ লগত, উত্তৰ বঙ্গ আৰু উত্তৰ বাংলাৰ লগত; বড়োবিলাকৰো সেই একেই,—অসমৰ লগততো বক্তৰ সম্পৰ্ক আছেই, আছে উত্তৰ বঙ্গ আৰু নেপাল দেশৰ পূৰ্বাংশৰ আৰু দক্ষিণে ত্ৰিপুৰাৰ লগতো। গোৱালপাৰা জিলাৰ নানা জাতি, উপজাতিৰ শিক্ষা, সভ্যতা, সংস্কৃতি ইত্যাদি সম্বন্ধে কোনো প্ৰামাণ্য ইতিহাস নাই। ১৯২৬ চনত ধুবুৰীত বহা অসম সাহিত্য সভাত সেই সময়ৰ ধুবুৰীৰ পুলিচ চুপাৰিনটেণ্ডেণ্ট স্বনাম ধন্য কৰি “আনন্দ চন্দ্ৰ আগৰৱালা ডাঙৰীয়াই “গোৱালপাৰা জিলাৰ বিশেষ বিবৰণ” বুলি সৰু পুথি এখন ছপাই বিতৰণ কৰিছিল। এই কিতাপ আজিকালি পাবলৈ নাই। শ্ৰীযুত শিবানন্দ শৰ্ম্মাৰ “গোৱালপাৰা জিলাৰ ইতিহাস” আৰু শ্ৰীযুত অম্বিকা

চৰণ চৰকাৰৰ “বঙ্গপীঠত এভূমুকি” কিতাপ দুখনে গোৱালপাৰা জিলাৰ বিষয়ে কিছু আলোকপাত কৰিছে।

এইবোৰ কাৰণতে অসমৰ কেজনমান বিশিষ্ট সাহিত্যিকে মোক অনুৰোধ জনাইছে, এইবাৰ অসম সাহিত্য সভাৰ পৰা যাতে গোৱালপাৰা জিলাৰ এখন প্ৰামাণ্য বুৰঞ্জী বচিত হয়। অসম সাহিত্য সভাই এই ভাৱ গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰিব নে?

অসমত প্ৰব্ৰজন আৰু বিদেশী বহিষ্কাৰ আন্দোলন

ইংৰাজ শাসনৰ আমোলৰ পৰাই অসমলৈ বহিবাগতৰ প্ৰব্ৰজন ঘটিছিল। ইংৰাজ চাহ খেতিয়ক সকলে যেতিয়া অসমত চাহৰ খেতি আৰম্ভ কৰিলে, তেতিয়াই তেওঁলোকে পদে পদে অনুভৱ কৰিলে বনুৱাৰ অভাৱ। অসমৰ খলুৱা বনুৱাবিলাক তেওঁলোকৰ এই চাহিদা পূৰণ কৰিবলৈ যথেষ্ট নহল। এই সূত্ৰেই তেওঁলোকে মধ্যপ্ৰদেশ, উৰিষ্যা আৰু বিহাৰৰ পৰা লাখে লাখে বনুৱাৰ আমদানি কৰি চাহ খেতিৰ কামত নিযুক্ত কৰি ৰাখিলে। এওঁলোকৰ অক্লান্ত শ্ৰমৰ ফলস্বৰূপে অসমৰ চাহ-বাগিছাবিলাকৰ প্ৰভূত উন্নতি সাধন হোৱাত নিগাজীকৈ এই বনুৱাবিলাক বাগিছা-সমূহত বৈ গ’ল। পিছলৈ এওঁলোকৰ বহুসংখ্যক বনুৱাই অসমীয়া ৰীতি-নীতি গ্ৰহণ কৰি অসমীয়া জনসমাজৰ লগত মিহলি হৈ যাবলৈ প্ৰচেষ্টা কৰিলে।

ইংৰাজ শাসনৰ আমোলৰ আন এটা প্ৰব্ৰজন হ’ল মৈমনসিংহ জিলাৰ মুছলমান বিলাক। দেশৰ জমিদাৰ বিলাকেই প্ৰথমতে এওঁলোকক আশ্ৰয় দান কৰিলে আৰু দ্বিতীয়তে এওঁলোকে প্ৰশ্ৰয় লাভ কৰিলে। ইংৰাজৰ অধীনস্থ হৈ থকা অসম চৰকাৰৰ পৰা। দুয়োবিধেই ইংৰাজৰ শাসনকালৰ প্ৰব্ৰজনকাৰী হ’লেও—এওঁলোকৰ

মাজতো মূলগত পার্থক্য নথকা নহয়। চাহবাগিছাৰ বনুৱাসকলে একমাত্ৰ চাহ-বাগিছাৰ কামতে নিযুক্ত থকাৰ কাৰণে অসমীয়া জাতীয় জীৱনৰ কোনো ক্ষতি সাধন নকৰিলে। কিন্তু মৈমনছিঙাৰ পৰা অহা মুছলমান খেতিয়ক সকল মাটিৰ লুভীয়া হোৱাৰ কাৰণে নানা উপায়ে অসম চৰকাৰৰ প্ৰশ্ৰয় লাভ কৰি লাখ লাখ বিঘা মাটি দখল কৰিবলৈ সমৰ্থ হ'ল। এনেদৰে লাখ লাখ মৈমনছিঙিয়াৰ সৈত অসমলৈ বাগৰি অহাত অসমৰ জনসাধাৰণৰ কাৰণে নতুন নতুন সমস্যাৰ জোৱাৰ তুলিলে। ১৯৪৭ চনৰ ভাৰত আৰু পাকিস্তানৰ দেশ বিভাজনৰ আগছোৱাত তেওঁবিলাকে অসম উপত্যকাৰ এটা বিঘাট অংশক পাকিস্তানৰ লগত চামিল কৰিবলৈ আন্দোলন চলালে। এইবিলাক কাৰণতে অসমীয়া মানুহৰ মন তেওঁবিলাকৰ প্ৰতি বিযাক্ত হৈ পৰিল। পিছলৈ এওঁলোকে অসমীয়া ভাষা গ্ৰহণ কৰি অসমীয়া মানুহৰ হৃদয় জয় কৰাৰ প্ৰচেষ্টা কৰিলে। ভাৰতবৰ্ষ স্বাধীন হ'ল। স্বাধীনতাৰ পিছৰ কালতো মৈমনছিঙীয়া মুছলমান সকলৰ অনুপ্ৰৱেশ ঘটিয়েই থাকিল—বৰক আগতকৈও বহু বেছিকৈহে। ১৯৫০ চনত এই মৈমনছিঙীয়া প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ বিৰুদ্ধে অসমৰ সকলো ঠাইতে অক ঘাইকৈ গোৱালপাৰা জিলাত প্ৰৱলভাৱে আন্দোলন হোৱাত ভয় খাই বহুতো মৈমনছিঙীয়া মুছলমান পূব পাকিস্তানলৈ গুছি গ'ল। পূব পাকিস্তানলৈ গৈ এওঁলোকে হিন্দু বঙালীবিলাকৰ ওপৰত আক্ৰোশভাব পোষণ কৰিলে। হিন্দু বঙালীবিলাকেও তেওঁলোকৰ ভয়ত অসমলৈ অনুপ্ৰৱেশ কৰিলে লাখে লাখে আৰু পিছলৈ এওঁবিলাকে নিগাজীকৈ এই অসমতে বসতি কৰিলে। আনফালে ১৯৫০ চনত অসমৰ পৰা গুছি যোৱা মৈমনছিঙীয়া মুছলমান খেতিয়ক সকল অসমলৈ ঘূৰি আহিল, লগতে আনিলে দুগুণ সংখ্যক অঙহী-বঙহী, তেওঁবিলাকৰ আত্মৰক্ষাৰ অজুহাতত। অসমৰ সমস্যা

দিনক দিনে বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিলে।

পূব পাকিস্তানৰ হিন্দু বঙালীবিলাক অসমলৈ লাখে লাখে অহাৰ ফলস্বৰূপে তেওঁলোকৰ Cultural conquest অৰ্থাৎ সাংস্কৃতিক বিজয়ৰ অভিযান চলিল এই দেশৰ বুকুতে। যিহেতু তেওঁলোকৰ একান্ত ধাৰণা এই যে তেওঁলোক বহুতো বিষয়তে অসমীয়া মানুহতকৈ শ্ৰেষ্ঠ। তেওঁলোকৰ প্ৰৰোচনাৰ ফলস্বৰূপে ১৯৫৫ চনত পশ্চিমবঙ্গৰ অসমৰ পৰা গোৱালপাৰা জিলা, গাৰো পাহাৰ জিলা, খাছীয়া-জয়ন্তীয়া পাহাৰ জিলা আৰু কাছাৰ জিলাক পশ্চিমবঙ্গৰ লগত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ দাবী জনালে। অসমত থকা বঙালী সকলে এই দাবীত সমৰ্থন জনালে। ফলত তেওঁবিলাকৰ অসম বিৰোধী মনোভাৱে আনোৰ মন বিযাক্ত কৰি তুলিলে।

ইয়াৰ ফলত অসমত আন্দোলন হ'ল। ভাৰত চৰকাৰে সংগঠন কৰি দিয়া দেশ পুনৰ্গঠন আয়োগে অসমৰ কোনো অংশকেই পশ্চিমবঙ্গৰ লগত চামিল কৰাটো যথোপযুক্ত বুলি নাতাৰিলে। কিন্তু অসমত বিদেশী মানুহৰ প্ৰব্ৰজনৰ স্মৃতি একেধাৰেই বৰলৈ ধৰিলে। এতিয়াও বাংলাদেশৰ পৰা অহা মৈমনছিঙীয়া আৰু বংপুৰীয়া মুছলমানৰ সংখ্যা বাঢ়িয়েই আছে—বন্ধ হৈছে বুলি কবলৈ যোৱাটোও অত্যন্ত মিছা কথা। ১৯৬০ চনত অসমত ৰাজ্যভাষা প্ৰচলন হয়। অসমত থকা বঙালীসকলে এই ৰাজ্যভাষা প্ৰচলনৰ সময়তো যথেষ্ট বাধাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। অসমত অসমীয়া ভাষা চলাবৰ কাৰণেও যদি অসমীয়া মানুহে আন্দোলন কৰিব লগা হয়, তেন্তে ইয়াতকৈ পৰিতাপৰ বিষয় আৰু কি থাকিব পাৰে?

অন্যফালে অসমলৈ আকৌ লাখ লাখ নেপালী লোকৰো আগমন ঘটিল; বিশেষকৈ অসমৰ উত্তৰাংশ অঞ্চলৰ হাবি-জঙ্গলৰ মাজত আহি গাখীৰৰ ব্যৱসায় চলালে; অসমত খেতিৰ সুবিধা বিচাৰিলে উন্নততৰ জীৱন-যাপন কৰাৰ আশাত। এইসবল

লোকৰ প্ৰব্ৰজনতো চৰকাৰে কোনো ধৰণৰ বাধাৰ সৃষ্টি নকৰিলে। সুবিধা পাই তেওঁলোকেও জাকে জাকে অনুপ্ৰৱেশ কৰিলে।

এইবিলাকৰ কথা বাদ দিও অসমত ভাৰতীয় বহিৰাগতৰ সংখ্যাও জনো নিচেই নগন্য? চাকৰিৰ নিযুক্তি নাইবা অন্যান্য সুযোগ লৈও অসমত যিমানখিনি অনা-অসমীয়া লোকৰ বসতি ঘটিছে—সেইবিলাকৰ সংখ্যাও লাখ লাখ বুলি কলে ভুল কোৱা নহব। অহা দহ বছৰমানো যদি এনে ধৰণেই চলি থাকিব লগা হয়, তেনেহলে এইসকল লোকৰ সংখ্যাও অসমীয়া মানুহতকৈ বেছি হোৱাই স্বাভাৱিক। এওঁলোকৰ অসমলৈ অহাৰ প্ৰয়োজন কি? ব্যৱসায়, বাণিজ্য কৰি ধনী হবৰ কাৰণে আৰু শাৰীৰিক শ্ৰমৰ বিনিময়ত দুবেলা-দুমুঠি পেট-প্ৰবৰ্ত্তাবৰ কাৰণেই। অসমীয়া মানুহৰ সবলতা দুৰ্বলতা আৰু এলাহৰ সুযোগ লৈয়েই জনো এইসকল লোকে অসমত থিতাপি লবলৈ সুযোগ পোৱা নাই? এতিয়া আটাইতকৈ ডাঙৰ কথা হ'ল—কি পদ্ধতি হাতত ললেয়ো এই প্ৰব্ৰজন বন্ধ কৰিব পাৰি? প্ৰথম কথা হ'ল, চৰকাৰে অতিশীঘ্ৰে আমাৰ সীমান্তবিলাকত সুদৃঢ় পহৰা দিয়াৰ ব্যৱস্থা হাতত লোৱাতো। আমাৰ চৰকাৰে এইক্ষেত্ৰত কিবা কঠোৰ ব্যৱস্থা হাতত লৈছেনে?

অসমৰ ডেকাচামৰ নৈতিক সবলতাইও অসমৰ বাহিৰৰ ভাৰতীয় মানুহৰ প্ৰব্ৰজন বন্ধ কৰাত সহায় কৰিব পাৰে। অসমৰ ডেকাচামে যদি স্বাৱলম্বী হোৱাৰ পথত অগ্ৰসৰ হয়, শ্ৰমৰ মৰ্যাদা দি নিবনুৱা সমস্যা লাঘৱ কৰাৰ ব্যৱস্থা হাতত লয়, থলুৱা লোকসকলক ব্যৱসায় বাণিজ্য প্ৰতিষ্ঠা কৰাত সাহায্য আগবঢ়ায়, তেনেহলেও আমাৰ সমস্যাবিলাকৰ বৃদ্ধি হব নোৱাৰে বুলি বিশ্বাস কৰিব পাৰি। উद्यোগজীবী, শ্ৰমজীবী, বা ব্যৱসায়ী হৈ যদি অসমৰ নতুন পুৰুষে নতুন শক্তিকে আগুৱাই যায়, তেনেহলেও আমাৰ দেশৰ সম্পদ আমাৰ হাততে থাকি যায়। বাহিৰৰ পৰা

অহা লোকসকলে যদি ব্যৱসায় বাণিজ্য কৰাৰ সুযোগ আৰু নতুনকৈ নাপায়, তেনেহলে এদিন নহয় এদিন বহিৰাগতৰ স্তুতি বন্ধ হৈ পৰাটো স্বাভাৱিক কথা। এতিয়াৰ পৰাই যদি অসমীয়া মানুহৰ মন এনেধৰণে তৈয়াৰী নহয়, তেন্তে যুগ যুগ ধৰি আন্দোলন চলিলেও আমাৰ এই সমস্যাবিলাকৰ সমাধান নহয়। বৰ্তমান আন্দোলনৰ পৰিপ্ৰেক্ষিততো এই দিশবিলাকৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি প্ৰচাৰ কাৰ্য্য হাতত ললে আৰু সেই মতে কাৰ্য্যকৰী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিলে নতুন অসমৰ জন্ম হবলৈ আৰু বেছি সময় নালাগে।

লাখ লাখ বিহাৰী বনুৱাও আমাৰ অসমত আছে। বিজ্ঞা চলোৱাৰ পৰা মাটি-কটালৈকে সকলোবিলাক কাম তেওঁলোকে কৰে। যিকোনো এটা ডাকঘৰলৈ গৈ খবৰ কৰিলেই অনুমান কৰিবলৈ সমৰ্থ হব পাৰিব—যে কিমানখিনি টকা প্ৰতি মাহে মাহে তেওঁলোকে আমাৰ দেশৰ পৰা উপাৰ্জন কৰি নিজৰ ঘৰলৈ পঠাব লাগিছে। কত সম্বলহীন অসমীয়া মানুহেৰে দেশ ভৰি আছে অথচ পৰিশ্ৰম কৰাটো লাভৰ কথা বুলি ভাবি বহুতে অনাহাৰে দিন কটাব লাগিছে। সকলো দেশতে শ্ৰমৰ মৰ্যাদা থকা স্বত্বেও আমাৰ দেশৰ লোক সকলে এইটো এটা সংকাৰ্য্য বুলি গ্ৰহণ কৰিবলৈ মানসিকভাবে প্ৰস্তুত নোহোৱাৰ কাৰণ কি? দলে-বলে বিহাৰৰ পৰা অনুপ্ৰৱেশ কৰি থকা এইসকল বনুৱাৰ গতিপথ বন্ধকৰা মানেই জনো অসমৰ পৰা বহিৰাগতৰ সংখ্যা লাঘৱ কৰা নহয়? এনে কৰিলেই অসমীয়া জাতিয়ে নতুন শক্তি লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হব।

সদৌ অসম ছাত্ৰসন্থা আৰু গণসংগ্ৰাম পৰিষদে ১৯৫১ চনৰ লোকপিয়ল আৰু ১৯৫২ চনৰ নাগৰিক পঞ্জীক ভিত্তি কৰি অসমৰ পৰা বিদেশী খেদিবলৈ আন্দোলন চলাইছে। এই দাবী ভাৰতীয় সংবিধানসন্মত আৰু এই দাবীৰ যুক্তি মানিলে অসমৰ জনসাধাৰণে

এই আন্দোলনত মনেপ্ৰাণে সমর্থন জনাইছে।

বৰ্ত্তমানৰ বিদেশী বহিষ্কাৰৰ আন্দোলন, অসমৰ পক্ষে সঁচাকৈয়ে এটা অভূতপূৰ্ব আন্দোলন। এনেধৰণৰ গণ-সমাবেশৰ দৃষ্টান্ত ইতিপূৰ্বে কেতিয়াও দেখা পোৱা নাই। আজি দেৰ বছৰ ধৰি এই অহিংস আন্দোলনে অসমীয়া মানুহৰ মনত গভীৰ আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰিছে। চৰকাৰে এই আন্দোলন বন্ধ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত যিমানেই কি দমনমূলক ব্যৱস্থা হাতত নলওক—তাৰ দ্বাৰা এই আন্দোলন বন্ধ হ'ব পাৰে বুলি মই নাভাবো। নাৰেঙা ঘাৰ নিচিনাকৈ এফালেদি ভাল হলেও আকৌ আনফালে ই ফুটি উঠিব। সাময়িক-ভাবে এই আন্দোলন স্থগিত হৈ থাকিলেও বিভিন্ন সময়ত, বিভিন্ন ৰূপত বিভিন্ন ধৰণে প্ৰকাশ পাব। ইচ্ছাকৰা হ'লে চৰকাৰে এই আন্দোলনৰ বহুখিনি দাবী মানি লৈ এই সমস্যাৰ সমাধান সাধন কৰিব পাৰিলেহেঁতেন আৰু এই দৰেই দেশত পুনৰ শান্তি প্ৰতিষ্ঠিত হ'লহেঁতেন। এই আন্দোলন অসমীয়া ৰাজ্যৰ নাযা আন্দোলন—এদিন নহয় এদিন এই আন্দোলনে জয়লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হ'ব। কাৰণ, এটা জাতিৰ জনসাধাৰণৰ অকৃত্ৰিম দাবী অস্বীকাৰ কৰাৰ ক্ষমতা এই পৃথিবীৰ কোনো দেশৰ কোনো শক্তিয়ে নাই। আমাৰ মাজত চৰকাৰে যিমানেই বিভেদ সৃষ্টিৰ প্ৰয়াস নকৰক, এই আন্দোলনৰ জয় অৱশ্যন্তাৱী। খিলঞ্জীয়া মানুহতকৈ বিদেশী মানুহৰ সংখ্যা বেছি, এনেকুৱা দেশ পৃথিবীৰ কতো থাকিব নোৱাৰে।

বিদেশী এদিন ওলাই যাব লাগিবই। যিবিলাক বহিৰাগত ভাৰতৰ অন্যান্য দেশৰ পৰা আহিছে তেওঁলোকক আমাৰ ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ লগত পৰিচয় ঘটাই দি আমাৰ আপোন কৰি তুলিব লাগিব। যিবিলাকে আমাৰ দেশক আপোন বুলি ভাবি আমাৰ উন্নতিত অৰিহনা যোগাব নোখোজে, তেওঁবিলাক যথার্থতে

আমাৰ দেশত থাকি সুখী হ'ব পাৰিবনে? আমাৰ ভাষা-সাহিত্য, বুজী, কৃষ্টি আৰু ঐতিহ্যৰ সহায়ত যিসকল লোকক আপোন কৰি ল'ব পাৰি—সেইসকলক আমাৰ বুকুত সাৱটি লোৱাত কোনো আপত্তি থাকিব নোৱাৰে এইকাৰণেই যে জাতি, ভাষা আৰু সংস্কৃতি মাত্ৰেই সমগ্ৰৰ ফলস্বৰূপ। কি ব্যৱস্থা হাতত নলেনো আমাৰ এই সমস্যাবিলাকৰ সমাধান ঘটাব এই বিষয়েও গভীৰ ভাৱে চিন্তা কৰিবলৈ মই আপোনালোকক অনুৰোধ জনাইছো।

দেশ গঠনত সাহিত্যিক সকলৰ বৰঙণি

দুখৰ বিষয় যে, অসমীয়া সাহিত্যিক সকলৰ বেছিৰ ভাগেই অতি দুখীয়া। সাহিত্যৰ চৰ্চ্চা কৰি কিতাপ পত্ৰ লিখি জীৱিকা নিৰ্ব্বাহ কৰিবৰ সুযোগ অসমীয়া সাহিত্যিকৰ নাই। পঢ়ুৱৈ সমাজ অসমত গঢ়ি উঠা নাই, তেনেকৈ গঢ়িবৰ ব্যৱস্থাও হোৱা নাই। আমাৰ অসম সাহিত্য সভাৰ শাখা সভাবিলাকে গাৱে গাৱে পুথিভঁৰাল স্থাপন কৰিবৰ চেষ্টা চলাব পাৰে। তাৰ পৰা গাঁৱলীয়া সমাজৰ যথেষ্ট সুবিধা হ'ব, সাহিত্যৰ প্ৰচাৰ বাঢ়িব আৰু লিখক আৰু পঢ়ুৱৈৰ মাজত ঘনিষ্ঠ সম্বন্ধ গঢ়ি উঠিব।

নানা অসুবিধাৰ মাজেদিয়ে আমাৰ সাহিত্যিক সকলে একনিষ্ঠ ভাবে সাহিত্য চৰ্চ্চা কৰি আহিছে। যোৱা একুৰি বছৰমানৰ ভিতৰতে অসমীয়া সাহিত্যৰো যথেষ্ট উন্নতি হৈছে বুলি ক'ব পাৰি। আমাৰ সাহিত্যিক সকলে এইদৰে সাহিত্য চৰ্চ্চাত লাগি থাকিলে আমাৰ দেশ সাহিত্য বিষয়ত আন আন উন্নত দেশৰ ওচৰ চাপিব পৰা হ'ব অতি সোনকালে।

দেশ গঠনৰ কামত কবি সাহিত্যিক সকলৰ দায়িত্ব অতি

গম্বীৰ। এইটো কথা সঁচা যে উদাৰ মনোবৃত্তি লৈ উন্নত সাহিত্য বচনা কৰিব নোৱাৰিলে, এইবোৰ সাহিত্যৰ একো মূল্য নাই। শিশু সাহিত্যই হওক, প্ৰবন্ধ, নাটক, গল্প, উপন্যাস আদি যিহকে আমি বচনা নকৰোঁ, আমাৰ গভীৰ আন্তৰিকতাৰ পৰশ তাত থাকিব লাগিব, আৰু লক্ষ্য থাকিব লাগিব আমাৰ ন-পুৰুষ আৰু ভবিষ্যত বংশধৰ সকলৰ মঙ্গল কামনাত। আমাৰ দেশবাসীক আমি যদি দেশপ্ৰেমৰ প্ৰেৰণা দিব নোৱাৰোঁ, সমাজৰ বিভিন্ন গোষ্ঠীৰ মানুহক যদি আমি একতাৰ ডোলেৰে বান্ধিব নোৱাৰোঁ, পঢ়ুৱৈ সমাজক যদি আমি উচ্চ আদৰ্শ দিব নোৱাৰোঁ, তেন্তে আমাৰ সাহিত্য বচনাৰ সাৰ্থকতা ক'ত? অগ্নীল সাহিত্যৰ বচনা কৰি দেশবাসীৰ মন কলুষিত কৰি অধঃপতনৰ বাট দেখুৱাই দিয়াৰ নিচিনা অত্যাশ কাম আৰু নাই।

আমাৰ বৰ্তমান বৰ সংকটপূৰ্ণ সময়। আমাৰ সমস্যাও বহুত, নতুন নতুন সমস্যা আৰু বাঢ়ি আহিছে। আমাৰ সাহিত্যিক সকলে আমাৰ কৰ্মবিমুখ ডেকাচামক দেশ প্ৰেমত দীক্ষা দি ব্যৱসায় বাণিজ্যত আগবঢ়াই দিব নোৱাৰেনে গল্প, কবিতা, নাটক, উপন্যাসৰ মাজেদি প্ৰেৰণা জগাই? আমাৰ ডেকাচামে যদি বেপাৰ বাণিজ্যত জপিয়াই পৰিলেহেঁতেন, আমাৰ অসমৰ অভাৱ অভিযোগ, আৰ্থিক দুৰৱস্থা নাথাকিলেহেঁতেন আৰু বহিৰাগত ব্যৱসায়ীসকল অসমত ব্যৱসায় বাণিজ্যৰ সুযোগ নাপাই নিজ নিজ দেশলৈ গুছি গ'ল হেঁতেন। আমাৰ ডেকাচামক dignity of labour বুজাবৰ কাৰণে কঠোৰ পৰিশ্ৰম কৰিবলৈ উদগনি দিব নোৱাৰেনে, যাতে লাখ লাখ বিহাৰী বনুৱাৰ অসমলৈ প্ৰব্ৰজন কমি আহিব পাৰে। আমাৰ মানুহে বিক্ৰী চলাব নোৱাৰে নে, নে মাটি কাটি বাট, ডোং আদি বনাব নোৱাৰে? আমাৰ ডেকাচামে যদি ব্যৱসায় বাণিজ্যত নানামে, আমাৰ ডেকা বনুৱাবিলাকে যদি শাৰীৰিক পৰিশ্ৰমৰ মৰ্যাদা নুবুজে,

আমাৰ অসম সোণৰ অসম হৈ নাথাকে। আমাৰ সাহিত্যিক সকলে তেওঁবিলাকক কৰ্মশীল প্ৰেৰণা দিয়াৰ দায়িত্ব পৰা এবাৰ যাব নোৱাৰে।

পৃথিৱীৰ প্ৰত্যেক জাতিৰে চিন্তাধাৰা, চৰিত্ৰ আৰু আদৰ্শৰ একোটা বৈশিষ্ট্য থাকে, অসমীয়াৰো আছে। অসমীয়াৰ জাতীয় চৰিত্ৰ আৰু আদৰ্শত উচ্চ প্ৰেৰণা জগাই তুলি জাতীয় জীৱন উন্নততৰ কৰিব পাবিলে আমাৰ কবি সাহিত্যিক সকলৰ জীৱন সাৰ্থক আৰু মহীয়ান হব।

বিশ্বপ্ৰেমৰ অৰ্থ কি? নিজৰ দেশক যি ভাল পায়, নিজৰ মাতৃভূমিৰ সেৱা যি জনে কৰে, তেওঁক বিশ্বপ্ৰেমিক কোৱা নাযায় জানো? বিশ্বপ্ৰেমিকে নিজৰ দেশৰ প্ৰতি অবহেলা কৰি সমস্ত পৃথিৱীকে ভাল পাব পাৰে জানো?

সংসাৰত এনেকুৱা ধৰণৰ বিশ্বপ্ৰেমিকৰ কোনো দাম নাই। নিজৰ দেশক প্ৰাণ দি ভাল পাব শিকা, নিজৰ দেশৰ সেৱা কৰিবলৈ, শিকা তাতে নিজৰ দেশৰ মাত্ৰ নহয় জগতৰ মঙ্গল হব। আমাৰ সাহিত্যিক সকলে আমাৰ দেশৰ হীনতা, ক্ৰটিবিচ্যুতি দোষ ইত্যাদি দেখুৱাই দিয়ক, আমাৰ মানুহক উচ্চ আদৰ্শ আৰু প্ৰেৰণা দি সংকামত সকলো বিষয়তে আগবঢ়াই নিয়াৰ চেষ্টা কৰক, তাতে দেশ উন্নত হব আৰু আমাৰ সাহিত্যিক সকলেও মহীয়ান হব।

অসম সাহিত্য সভাই আদি ৪৭ বছৰে অসমৰ উন্নতিৰ হকে কাম কৰি আহিছে,—বিশেষকৈ অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত সাহিত্যচৰ্চা আৰু প্ৰচাৰ কাৰ্য্যত, অসমীয়া ভাষাত উচ্চমান বিশিষ্ট সাহিত্য বচনা কৰিবৰ বাবে কবি সাহিত্যিক সকলক প্ৰেৰণা যোগাই। দেশৰ বিপদৰ সময়ত বহুত ক্ষেত্ৰতে

অসম সাহিত্য সভাই মাত্ৰ মাতি আহিছে,—এই দেশৰ নেতৃবৃন্দক আৰু কবি সাহিত্যিক সকলক প্ৰেৰণা যোগাইছে। আজি অসম সাহিত্যসভা অসমৰ জনসমাজৰ মিলনৰ কেন্দ্ৰস্থল, একতাৰ মূৰ্ত্ত প্ৰতীক। অসম সাহিত্য সভা অসম দেশৰ সৰ্ববৃহৎ আৰু শ্ৰেষ্ঠ জাতীয় অনুষ্ঠান। এই অনুষ্ঠানে জাতীয় সমৰ্থন পাই আহিছে আৰু এইদৰে ঐতিহ্যও গঢ়ি উঠিছে।

কোনোবাই অসম সাহিত্যসভা বেয়া, “অসম সাহিত্য সভাইনো কি ডাল কৰিছে” বুলি কলেই, অসম সাহিত্য সভা বেয়া হৈ নাযায়। এনেদৰে কোৱাৰ কাৰণে অসম সাহিত্য সভাৰ ওপৰত জনসাধাৰণৰ আস্থাও নকমে। কিন্তু সকলো কাম অসম সাহিত্য সভাই কৰিব পাৰিব বুলি আশা ৰাখিব পাৰি নে? নোৱাৰি। এই অনুষ্ঠানৰো দোষত্ৰুটি নিশ্চয় আছে। দেশত অবস্থাৰ পৰিবৰ্ত্তনৰ লগে লগে মানুহৰ ভাবধাৰাও বদলি হৈ আহে, সময়োপযোগী ভাবধাৰাবোৰ গ্ৰহণ কৰি অসম সাহিত্য সভাই কাৰ্য্যকৰী কৰিবৰ চেষ্টা কৰিলে যথার্থতে দেশৰ মঙ্গল হব আমাৰ ভাবধাৰাবোৰ বন্ধনশীল হব নালাগে—গতিশীল ডাঙৰ নদৰ দৰে বাটত বহু নদী আৰু জুৰিক বুকুত সাবটি লৈ আমি মহাসমুদ্ৰৰ পথত গতি কৰিব লাগিব।

অসমত যি সকল জনগোষ্ঠীৰ মানুহ আছে, ভাৰতৰ অন্যান্য প্ৰদেশৰ যিসকল মানুহ ইয়াত স্থায়ী ভাবে বসতি কৰিবলৈ লৈছে—সেইবিলাকৰ সমস্যাবোৰ আমি জানি লব লাগিব, মীমাংসাৰ চেষ্টা কৰি লব লাগিব আমাৰ বুকুৰ মৰমেদি, আমাৰ ভাষা, উন্নত সাহিত্য, কৃষ্টি সভ্যতা আৰু ঐতিহ্যৰ মাজেদি। আমাৰ অগুংকৰণ বহল আৰু উদাৰ হব লাগিব,—প্ৰয়োজন হলে আমাৰ এই অনুষ্ঠানৰ নিয়মতন্ত্ৰবোৰকো সলনি কৰি লব লাগিব, কাৰণ দেশ আৰু জাতিৰ সেৱাই আমাৰ লক্ষ্য—এই লক্ষ্যৰ পৰা আঁতৰিবৰ উপায় আমাৰ নাই।

শুধীসকল !

অৱশেষত মই অসম সাহিত্য সভাৰ সংগঠনৰ বিষয়ে কিছুমান কথা আপোনালোকৰ আগত নিবেদন কৰিব খুজিছোঁ। অসমৰ নতুন নতুন পৰিস্থিতিত লক্ষ্য ৰাখি অসমৰ ৰাজনৈতিক অৱস্থা, সামাজিক পৰিস্থিতি, ভাষা, সাহিত্যকৃষ্টি আদি বিকাশৰ বাবে অসম সাহিত্য সভাক কাৰ্য্যক্ষম কৰি তুলিবলৈ ইয়াক নতুন ভাবে গঢ় দিবৰ প্ৰয়োজন আছে বুলি মই বিশেষভাবে অনুভব কৰিছোঁ।

মই যি বুজিছোঁ, প্ৰতি বছৰে বেছি বয়সীয়াল সাহিত্যিক সকলক অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতিৰ আসনত বৰণ কৰা হৈছে, সভাপতিৰ আসনত বহুৱাই সভাপতিজনক সাহিত্যিক হিছাপে জাতীয় সন্মান প্ৰদৰ্শনৰ কাৰণে। এনেকুৱা বয়সত সভাপতিজনক আসনত বহুৱা হয়, যেতিয়া বয়সৰ কাৰণে সভাপতিজনৰ কৰ্ম-ক্ষমতা হ্ৰাস পাই আহে। গতিকে সভাপতিয়ে কৰিবলগীয়া গধুৰ কামবোৰ বয়সৰ হেঁচাত কৰিব নোৱাৰা হয়।

আমাৰ বয়সীয়াল উপযুক্ত অৰু সন্মানিত সাহিত্যিক সকলক জাতীয় সন্মান আনভাবে দিব নোৱাৰোঁনে? নিশ্চয় পাৰোঁ; তাৰ ব্যৱস্থাও আমি কৰিব লাগিব। এবছৰীয়া সভাপতি পদত বহুৱাই জাতীয় সন্মান প্ৰদৰ্শন কৰাৰ প্ৰথা উঠাই দিয়াৰ প্ৰয়োজন আছে। কাৰণ এনেধৰণে চলি থাকিলে সাহিত্য সভাৰ বহু কাম চিৰদিনলৈ এনেয়ে পৰি থাকিব আৰু তাৰ ফলত জাতীয়তাৰ বিকাশ হোৱাৰ বাট অৱকল্ল হব।

আজি আপোনালোকৰ ওচৰত এটা কথা শুধিবৰ আৱশ্যকতা বিশেষকৈ অনুভব কৰিছোঁ। আপোনালোকে সাহিত্য সভালৈ অসমৰ সকলো ঠাইৰ পৰা ধন ভাঙি কষ্ট কৰি আহে কিহৰ আগ্ৰহত? কেৱল সাহিত্য সভাৰ সভাপতিৰ অভিভাষণ শুনিবৰ কাৰণেই নে? দেশৰ কামত সহায় কৰিবলৈ নহয়? সাহিত্য সভাৰ দেশ গঠন-মূলক কামবোৰত সহায় কৰিবলৈ, উদগনি দিবলৈ, সাহিত্য সভাৰ

দোবকটিবিলাক আঙুলিয়াই দি তাক সজ্জ পথলৈ লৈ যাবলৈ নহয় নে?

মোৰ দ্বিতীয় প্ৰশ্ন—সভাপতিজন অকল সভাপতিৰ অভিভাষণ পাঠ কৰিবৰ কাৰণেই নে? সভাপতিজনৰ কৰ্তব্য অভিভাষণ পাঠ শেষ কৰাৰ লগে লগে শেষ হবনে? মহৎ উদ্দেশ্য লৈ যি জনে দেশৰ কাম কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহে, সেইবোৰ তেওঁ একোকে কৰিব নালাগে নেকি? মোৰ বক্তব্য এই যে, সভাপতিজন কাম কৰিবলৈহে আহে, তেওঁক কাম কৰিবৰ সুযোগ আৰু সময় দিব লাগে। সাহিত্য সভাৰ নিয়মতন্ত্ৰ মতে নতুন সভাপতি নিৰ্বাচিত হয় অক্টোবৰ মাহৰ শেষ ভাগত, সভাপতিৰ কামৰ ভাৰ পায় ফেব্ৰুৱাৰী, মাৰ্চ, এপ্ৰিল বা মে মাহত, আকৌ নতুন নিৰ্বাচনৰ যো-জ্ঞা চলে আগষ্ট, চেপ্তেম্বৰ মাহত। গতিকে সভাপতিজনে কাম কৰিবলৈ সময় পায় মুঠ পাঁচ বা ছমাহ মাথোন। এইটো একেবাৰে গতানুগতিক, যন্ত্ৰৰ নিচিনা—কাম কৰাৰ কথা ইয়াত একো নাই।

গতিকে আপোনালোকৰ ওচৰত মোৰ বিনীত নিবেদন এয়ে,—

- ১) অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতিৰ পদ ছুবছৰীয়া কৰা হওক, যাতে সভাপতিজনে কাম কৰাৰ সময় আৰু সুযোগ পায়।
- ২) কাৰ্য্যকৰী সমিতিৰ (উপ-সভাপতি, সম্পাদক, সহকাৰী সম্পাদক ইত্যাদি সকলোকে ধৰি) আয়ুস কাল ছুবছৰীয়া কৰা হওক, যাতে নিৰ্দিষ্ট কামৰ পৰিকল্পনা কৰি কাম সমাধা কৰিবৰ সময় আৰু সুযোগ পায়।
- ৩) অসমৰ প্ৰতি জিলাৰ পৰাই এই মহৎ অনুষ্ঠানত প্ৰতিনিধি অহাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব, যাতে অসমৰ প্ৰতি জিলাৰ মানুহে এই অনুষ্ঠানক আপোন বুলি ভাবিব পাৰে।
- ৪) অসম সাহিত্য সভাৰ প্ৰায় চাৰিশৰ ওপৰ শাখা সভা আছে। এই শাখা সভাবোৰক কাৰ্য্যকৰী কৰি তুলিবলৈ বিশেষ আঁচনি তৈয়াৰ কৰি কামত লগোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব—নিষ্ক্ৰিয় শাখা সভা-

বোৰক গতিশীল কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব। সময়ৰ আৱশ্যক হব এইবোৰ বিষয়তে। নতুন নতুন লিখক তৈয়াৰ কৰাৰ ব্যৱস্থা শাখা সভাবিলাকেও গ্ৰহণ কৰিব পাৰিব।

- ৫) অসম সাহিত্য সভাৰ অধিবেশন আগৰ দৰে প্ৰতিবছৰে হৈ থাকিব।
- ৬) এই বছৰৰ পৰাই এইবোৰ প্ৰস্তাৱ কাৰ্য্যকৰী কৰা হওক।

অতীজত নলবাৰী, বৰপেটা, অভয়াপুৰী, টিহু আদিৰ অধিবেশনত অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতিৰ আৰু কাৰ্য্যকৰী সমিতিৰ মেয়াদ ছুবছৰ হব লাগে বুলি বাৰে বাৰে প্ৰস্তাৱ উঠিছিল। কিন্তু সাহিত্য সভাৰ দুই এজন কৰ্মকৰ্তাৰ অত্যন্ত বক্ষণশীল মনোভাব আৰু অদ্ভুত ধৰণৰ নিয়মতন্ত্ৰৰ কাৰণে পৰিবৰ্তন সম্ভৱ হৈ উঠা নাই।

এই বছৰ সাহিত্য সভাৰ সভাপতি পদত নিৰ্বাচিত হোৱাত প্ৰায় ষোলশ মানুহে টেলিগ্ৰাম, চিঠি আদি যোগে মোক অভিনন্দন জনাইছিল। তাৰে ভিতৰত অসমৰ সকলো ঠাইৰ তিনিশমান চিন্তাশীল মনিষীসকলে অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতিৰ মেয়াদ ছুবছৰীয়া কৰিব লাগে বুলি লিখিত উপদেশ দিছিল—অসমৰ মঙ্গলৰ ফালে লক্ষ্য ৰাখি।

বাইজতকৈ ডাঙৰ কোনো নাই। আপোনালোকে সকলোৱে এই বিষয়ে সন্মতি দিলে আমি এইবোৰ নিয়ম সলনি কৰি লম। মানুহ জীয়াই থাকিবৰ কাৰণে আৰু দেশসেৱাৰ কাৰণেই, নিয়মতন্ত্ৰক বক্ষা কৰিবৰ কাৰণে মানুহৰ জন্ম হোৱা নাই; এই কথা আপোনালোকে অনুগ্ৰহ কৰি মনত ৰাখিলে দেশৰ মঙ্গল নিশ্চয় হব।

কিছুদিন আগতে অসম সাহিত্য সভাৰ বিপক্ষ দল এটাই বিৰোধী সাহিত্য সভা এটা গঠন কৰিবৰ প্ৰচেষ্টা লব খুজিছিল। সুখৰ বিষয় এই যে তেওঁবিলাকে এই বিষয়ত আৰু আগ নাবাঢ়িলে।

কি কি কাৰণত বিৰক্ত হৈ বিপক্ষ দল তৈয়াৰ হৈছিল? বিৰোধী সাহিত্য সভা গঠন কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা কিয় কল্পনা

কবিতা লগা হৈছিল? যুক্তিসঙ্গত কাৰণ আছিল নে? এতিয়াও এইবোৰ কাৰণ আছে নেকি? এইবোৰ কথা আমি সকলো চালি জাৰি চাবৰ প্ৰয়োজন আছে। যথার্থতে উপযুক্ত কাৰণ থাকিলে সেইবোৰৰ প্ৰতিকাৰ কবিতাৰ প্ৰয়োজন আছে, নহলে এই অনুষ্ঠানৰ প্ৰতি দেশবাসীৰ অকুণ্ঠ সমৰ্থন কমি আহিব। আমাৰ ভুলৰ কাৰণে দেশত যাতে অশান্তি আৰু অমঙ্গল আহিব নোৱাৰে, তাৰ বাবে আমি সতৰ্ক দৃষ্টি ৰাখিব লাগিব।

অতীতৰ এজন অতি জনপ্ৰিয় আৰু ক্ষমতাশালী মহাৰজাৰ স্মৃতিত পতা এই “সৰ্বানন্দ সিংহ নগৰ”ত, এই অঞ্চলৰ সৰ্ব-সাধাৰণৰ একান্ত আগ্ৰহত, আমি আজি সমগ্ৰ অসমৰ সাহিত্যিক আৰু শিক্ষিত সমাজে একত্ৰ হৈ সংকল্প গ্ৰহণ কৰিছোঁ—দেশ সেৱাৰ কাৰণে; অসমীয়া ভাষা সাহিত্য আৰু কৃষ্টিৰ বিকাশত যদি কিবা হেঙাৰ থাকে, সেইবোৰ দূৰ কৰিবৰ কাৰণে; অসমীয়া জাতিৰ প্ৰতিভা বিকাশত সহায় কৰিবৰ কাৰণে।

ভগৱানৰ ওপৰত মোৰ অসীম বিশ্বাস। মোৰ দৃঢ় বিশ্বাস, ভগৱানে নিশ্চয় আমাৰ এই প্ৰচেষ্টাত সকলো প্ৰকাৰে সহায় কৰিব, আৰু আমাৰ সং উদ্দেশ্য পূৰণ কৰিব। ইতি—

অষ্টচৰাৰিংশ অধিবেশন।

সৰ্বানন্দ সিংহ নগৰ

তিনিচুকীয়া, অসম।

৯ মে, ১৯৮১ চন।

শ্ৰদ্ধাৰে—

শ্ৰীসীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰী

জয় বিজয় প্ৰেছ, বঙ্গাইগাওঁ (অসম) শ্ৰীশিউচান্দ লাল চেৰাউগীৰ
দ্বাৰা মুদ্ৰিত আৰু অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতি শ্ৰীসীতানাথ
ব্ৰহ্মচৌধুৰীৰ দ্বাৰা প্ৰচাৰিত।